

DOMOVINA

Upravništvo »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica števil. 5/II.,
telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 din., polletno 18 din.,
celoletno 36 din.; za inozemstvo razen Amerike: četrletno
12 din., polletno 24 din., letoletno 48 din. Amerika tetno 1 dolar.
Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani št. 10.711.

Rudarjem se spet obetajo hudi časi

Trbovlje, februarja. Niso še zazdravljene rane, ki jih je zadala rudarjem huda stiska zadnjih let, že se rudarji in njihove rodbine spet s strahom vprašujejo, ali napovedano praznovanje v rudnikih ne pomeni začetka nove, morda še hujše stiske, kakor je bila pretekla. Naši rudarji so se zadnji dve leti že spet navadili na redno obratovanje in so že skoro pozabili na čase pred tremi, štirimi leti, ko so smeli delati kvečjemu 12, 13 ali 14 delavnikov na mesec, zlasti poleti, ko je bila raba premoga skrajna do skrajnosti.

Naši rudarji in njihove družine so si glo-

boko oddahnili, ko se je zadnja leta delo v premogovnikih bolj množilo in so praznovni dnevi skoro docela odpadli. Zato so sedaj toliko bolj prestrašeni, ko se je praznovanje nenadno spet pojavilo in ko se zlasti za prihodnje mesece napoveduje praznovanje v večjem obsegu.

Rudarji in njihove družine si pač nikdar več ne žele takih časov, polnih skrbi in trpljenja, kakor so jih preživljali v letih 1930. do 1936., ko se je začelo stanje spet počasi boljšati. Naj bi bilo to praznovanje le začasn pojav, ki bi prenehal v nekaj mesecih. Naj se stori vse, da do najhujšega ne pride.

Kje se bodo zidala skladišča za žito in sadje

Družba za sile (posebnih shramb za kmetijske pridelke) je nedavno izdelala načrt za gradnjo silov v naši državi. Ta načrt je že oblastveno odobren. Družba bo v najkrajšem času začela graditi sile, ker je vplačana že četrtina osnovne glavnice, to je 35 milijonov dinarjev. Načrt za gradnjo silov je razdeljen v tri skupine.

V prvi skupini (v podonavskem področju) bo zgrajenih šest velikih silov, v katerih se bo lahko spravilo do 60.000 ton žita ali drugih pridelkov. Ti sili bodo zgrajeni v Beogradu, Pančevu, Petrogradu, Sabcu, Vukovarju in eden bo ob Tisi. To bodo v glavnem skladišča za naše žito, ki je namenjeno za izvoz.

Druga skupina silov bo zgrajena v ostalih krajih, kjer pridelujejo žito. To bodo javna skladišča in bodo zgrajena v Mladenovcu, Smederevu, Palanki, Kragujevcu, Kruševcu, Leskovcu, Zaječaru in Kumanovem. Večja skladišča pa bodo zgrajena v Prištini, Prile-

pu, Nišu, Novi Gradiški, Djakovem, Našicah, Slavonski Požegi, Vukovaru, Bjelini, Bihaču in Bosanskem Novem. Vanje bo lahko šlo 46 tisoč ton.

Tretja skupina silov bo zgrajena za preskrbovanje ubožnejših krajev. Takšna skladišča bodo v Nikšiću, Podgorici, Mostaru, Pribuju, Gospiću, Prijedoru, Goraždi, v Čaplini, Raški in Beranah. Vanje bo šlo 44.000 ton. Poleg teh skladišč bodo zgradili tudi en pretovorni silo v Sisku, na skrajni točki vodnih poti proti severu. Ta skladišča ne bodo služila samo za spravljjanje žita, temveč tudi za spravljjanje in odpravljanje sadja.

V načrtu je nadalje zgraditev osmih stalnih sadnih skladišč in pet takšnih, ki bodo za sadje in žito. Samostojna sadna skladišča bodo v Brckem, Skoplju, Užicu, Požegi, Novem Sadu, Valjevu, Zagrebu, Mariboru in v Ljubljani. Vseh silov bo 45 in njih zgradba bo stala okoli 187 milijonov dinarjev.

Skrb za zdravje obrtnih vajencev

Na nedavni seji ravnateljstva okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani se je obravnavalo tudi važno vprašanje zdravja obrtnih vajencev. Storjeni so bili ukrepi, potrebni za temeljiti zdravstveni pregled vseh vajencev v Sloveniji. Pregled bo izvršen v prihodnjih mesecih. Urad namerava dati vsem vajencem brezplačno popraviti zobovje.

Po obrtnem zakonu in po drugih predpisih mora biti vsak vajenec, preden stopi v službeno razmerje k mojstru, zdravstveno pregledan. Ti predpisi so se doslej površno izvajali in so posledice teh nerednosti trpeli vajenci, mojstri in starši. Urad bo skrbel za zanesljivo podlago, ki bo natančno prikazovala zdravstveno stanje vajenca.

Ti zdravstveni pregledi, ki bodo v najkrajšem uvedeni, bodo pomenili tudi podlago za poklicno svetovalnico. Iz teh pregledov bo možno dajati nasvete staršem pri izbiri poklica svojim otrokom kakor tudi nasvete vajencem, kako naj varujejo svoje zdravje. Pregledi se bodo ponavljali vsako leto.

Vsak vajenec bo imel na okrožnem uradu svojo mapo, v kateri bodo podatki o njegovem zdravstvenem stanju. V mapo se bodo vlagala vsakoletna zdravniška spričevala, ki bodo nudila celotno sliko o zdravstvenem in socialnem stanju vsakega vajenca. Poleg tega pa namerava urad prirediti vsako leto še tako imenovani vajenski teden, v katerem se bo budilo čim večje zanimanje javnosti za vajensko vprašanje in vajenske potrebe.

Zakaj je moral dr. Stojadinović odstopiti

Te dni je zagrebški »Jutarnji list« prinesel poročilo o vzrokih padca Stojadinovićeve vlade, pri čemer je zatrdil, da je vest, dobljena na odločilnem mestu, zanesljivo resnična. Poročilo zagrebškega lista so objavili razni listi, med njimi tudi »Slovenski dom«.

Po omenjenem poročilu je dr. Stojadinović brez vednosti Cvetkovića, dr. Korošca in dr. Spaha vstavil v načrt finančnega zakona nekatere določbe, ki so te tri politike prisilile k nagli akciji, izvršeni z izstopom iz Stojadinovićeve vlade. Drugi ustavni činitelj je v svoji politični daljnovidnosti odobril utemeljitev ostavke, sprejel ostavko vse Stojadinovićeve vlade in s tem pokopal Stojadinovićeve načrte. Ti so šli za tem, da bi se v Jugoslaviji uvedla totalitarna vladavina pod vodstvom dr. Stojadinovića. On in njegovi najtesnejši zaupniki bi imeli v rokah vso oblast brez odgovornosti navzdol in navzgor. Ko bi to dosegel, bi se z lahkoto iznebil tudi svojih dovcerašnjih zaveznikov v vladi.

Od dr. Stojadinovića v načrt novega finančnega zakona vnesene določbe bi prenesle vso državno oblast na vlado, izločile skoro v celoti upravno sodstvo, odpravile občinsko samoupravo in tako naprej. S temi in še drugimi določbami so ljudske sloje hoteli preračunano zavesti na področje čustev ter izzvati njihov odpor, da bi s tem dobili povod za vlado močne roke. Toda nonovilo se je staro pravilo, da se nasilniški ničesar ne nauče od zgodovine. Zgodovinske sile pa so močnejše od teženj poedincev: njim pripada končna zmagala.

Ne uničujmo pomladnega cvetja!

Prav je, da gospodinjje po mestih kupujejo domače cvetje in ne morda celo takšnega, ki ga za drag denar uvažamo iz tujine. Toda v zadnjih letih se je trgovina z domačim pomladnim cvetjem le preveč razrasla. Vsako jutro prihajajo na primer v Ljubljano kmečki otrocki in odrasla dekleta in kar v koših prinašajo s seboj teloh zvončke, trobentice in drugo cvetje, ki ga narvujejo kjerkoli. Zlasti trpi Iški Vintgar, ki je skoro že čisto izropan rododendrona.

Prodajo pa le četrtno, kvečjemu polovico prinesenega cvetja, vse drugo zmečejo potem v Ljubljano ali pa za prvo mejo. Vse dni se dogaja isto. Na kune leži tega zavrženega cvetja za Karlovskim mostom.

Brez čuta za prirodne lenote trgaio ti ljudje pomladno cvetje in poneco s seboj vse, o čemer mislijo, da bi se dalo spraviti v denar. Ako se bo to nustošenje nadaljevalo, bo v nekaj desetletjih zmanjkalo v ljubljanski okolici vsega tega cvetja. Ali bi ne bilo pametnejše, če bi prinašali ljudje v mesto manjše količine, s čimer bi se tudi cene dvignile? Zdaj se to cvetje prodaja za beraške cene, tako da se za nenačelnem trud prav za prav ne more izplačati.

Najmanjša na svetu je papeška država

Cerkvena država Vatikan je monarhija s papežem kot vladarjem. V starih časih je bilo pol Italije pod papeževo oblastjo, po zedinjenju Italijanov pa je ostal od cerkvene države samo Vatikan, v katerem se je takratni papež razglasil za jetnika. Nasprotstvo med cerkvijo in italijansko državo je trajalo do 11. februarja l. 1929., ko je bila podpisana pogodba med papežem in italijansko vlado, s katero je bila obnovljena papeška država Vatikan.

To je najmanjša država na svetu, saj obsega samo 44 ha. V telefonskem seznamu cerkvene države je 600 imen, vseh prebivalcev Vatikana je 700. Dalje ima cerkvena država 15 telefonskih prog, ki jo vežejo s tujino, namreč z Italijo.

V papeški državi je 35 električnih dvigal. Vseh hiš je okrog sto, izmed katerih sta dve tretjini dvonadstropni. V njih so bodisi manj važne pisarne ali pa stanovanja vatikanskih uslužbencev. Vsaka večja hiša ima torej električno dvigalo. Še pred 20 leti so bila samo tri dvigala v vsej vatikanski državi. Ko je v začetku tekočega stoletja obiskal papeža angleški kralj Edvard VII., se je peljal z dvigalom, ki so ga poganjale človeške roke. Uslužbenec, ki je takrat spremljal angleškega kralja, še vedno služi v Vatikanu.

V Vatikanu je okrog 200 avtomobilov, kar pomeni, da prideta dva avtomobila na sedem prebivalcev. V Ameriki pride en avto na približno pet prebivalcev. Na 50 avtomobilov pride ena bencinska črpalka, ker so na ozemlju papeževе države štiri. V vsej papeški državi ni nobenega voza s konjsko vprego. Vsako gospodinjstvo v papeški državi ima svoj radijski aparat in svoj električni likalnik.

Število vatikanskih vojakov je glede na število prebivalstva največje na svetu. Vojaške uniforme nosita dve tretjini vsega prebivalstva. Seveda pa nima papeževa država nobenega topa, kaj šele tanka ali bojnega letala. Vatikan ima najmodernejšo in najmočnejšo oddajno postajo na kratke valove.

* * *

Kakor poročajo iz Vatikana, se bodo po sklepu kardinalov, ki jih je prišlo v Rim že 54, začele volitve novega papeža 1. marca.

Vaški apostol

PO L. GANGHOFERJU PRIREDIL R. R. 33

Ko so fantje hiteli proti cerkvenim vratom, se je začulo zamolklo grmenje z zamegljenih hribov. Ali se je tako zgodaj v letu pripravljala nevihta? Ali pa je bil samo plaz kame-nja? Miha je menda verjel v prvo. Smeje se je pogledal kvišku. »Ali slišite fantje? Kajžarica bi se rada malo branila. Kruha!«

»Norec!« se je vmešal eden izmed fantov. »Kamenje se trga v plaz!«

»Jaz pa ti pravim, da bo nevihta!« Spet se je Miha posmejal. »Danes ji ne bo nič pomagalo. Morala bo priti!«

Nekaj fantov je menda pograbil strah in obotavljati so se začeli. Naposled so le sneli klobuke in šli za drugimi v cerkev. Pritekla je še neka ženica in več otrok, potem pa se je pokopališče izpraznilo. V cerkvi se je začul glas gospoda Felicijana.

Tedaj sta prišli še dve poslednji vernici: Kajžarica in njena hči.

Lizika je priganjala mater: »Podvizaj se! Začelo se je že!«

»Da, otrok!« Kajžarica je hitela, kolikor je s šepajočo nogo mogla. V beli rutici je nesla nekaj kakor majhno tičnico in nekaj svetlega, pozlačenega se je lesketalo na vrhu.

Ko sta med strmenjem sosed v klopih stopili v cerkev in sedli, sta še slišali nad sabo hrušč fantov, ki so lezli čez robove klopi in ju opazovali. Tam gori že dolgo ni bilo toliko ljudstva kakor pri tem vstajenju. Samo trije sedeži so bili prazni: Petrov, Janezov in Mihov. Miha se je ustavil tik ob robu kora,

Do takrat lahko preispejo v Rim vsi kardinali, katerih je 61, razen enega, ki je bolan.

Papeža volijo kardinali v konklaveju, kakor se imenuje kraj, kjer se kardinali zberejo in ostanejo zaprti, dokler papež ni izvoljen. Konklave pa se zavoljo tega imenuje tudi zbor kardinalov samih. Konklave za papeške volitve je predpisal papež Gregor X. l. 1274. V pretežni večini primerov se je doslej vršil konklave v vatikanski palači. Konklaveja kardinali ne smejo zapustiti, dokler niso volitve izvršene. Za izvolitev papeža sta potrebni dve tretjini glasov. V konklaveju je zabranjeno vsako medsebojno obče-vanje članov. Volitve se morajo seveda tako dolgo ponavljati, da sta za eno osebo zbrani dve tretjini glasov.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na sejmu v Višnji gori so se trgovali za kg žive teže: voli I. po 4.50 do 5, II. po 4 in III. po 3.50, krave I. po 3.50, II. po 2.50 in klobasariče po 2, telice in junci pa po 3.50 do 4 din. — Na sejmu v Kranju so se za kg žive teže trgovali: voli I. po 6, II. po 5.50, III. po 5, telice I. po 6, II. po 5.50, III. po 5, krave I. po 5.50, II. po 5, III. po 4.25, teleta I. po 8, II. po 6.50 din.

SVINJE. Na sejmu v Kranju so se trgovali za kg žive teže: hrvatski špeharji po 10 do 11, pršutarji pa po 8.50 do 9.50 din. — V Brežicah so bili za kg žive teže: špeharji po 9 in prašiči za rejo po 7 din; pujski so stali 80 do 120 din za rilec.

KRMA. V Kranju je bilo seno po 85, slama pa po 50 din za 100 kg.

MED. Čisti med se je trgoval v Kranju po 22 do 24 din kg.

VOLNA. V Kranju: oprana po 34 do 36, neoprana pa po 24 do 26 din kg.

SIROVE KOŽE. V Kranju: Goveje po 10 do 12, telečje po 14, svinjske po 6 do 8 din kg.

postavil tam svojo pručko in se spustil na kolena. Roke je sklenil in se držal prav tako leseno, kakor ponesrečenci na tistih slikah, ki jim jih postavijo na krajih nesreče, da bi izpodbujale ljudi, naj zmoliyo kakšen očenaš za rešitev njihovih duš. Samo križ nad glavo mu je manjkalo.

Fantje na njegovi levici in desnici so se s komolci oprli ob robove klopi in v grozljivi napetosti čakali, kaj bo zdaj. Vsakdo je hotel Miho videti. Potem so pogledali pred oltar, kjer je klečal gospod Felicijan Horadam pred svetim grobom s pisanimi svetilkami.

Cerkev je bila praznično oblečena. Vsi oltarji so bili zaviti v veselo rdečo barvo, na stotine sveč je gorelo in s svojim plapolajočim sijem so razsvetljevale mrak. Siva okna so se v njih lesketala, kakor se zunaj še ne bi bližala noč, kakor bi bilo vstajalo sonce.

»Amen!« je glasno rekel gospod Felicijan, ko je končal svojo molitev. Prekrižal se je in vstal in majhna procesija se je zbrala; spredaj on, za njim cerkovnik s prazničnim križem, štirje ministranti z zvončki in oba cerkvena ključarja s svečami. Vsi ljudje so opazili, da je manjkal župan, stari Gozdnik, ki je imel pravico iti prvi za križem.

Globok molk je vladal v cerkvi, ko je stopala procesija po sredi. Zdaj se je pod oltarjem s pridruženim ropotom zaprla sprednja stranica božjega groba. Razdelil se je zastor, ki je zakrival prazni okvir oltarne slike, in za procesijo, ki je že zapustila cerkev, so se s hrupom zaprla vrata.

Tiho se je oglasila na koru pesem, a postajala je čedalje glasnejša.

»Noč velika, dan vstajenja!

konec je sedaj trpljenja,

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 21. t. m. v devizah (s prišteto premijo):

1 holandski goldinar za 23.39 do 23.77 din;
1 nemško marko za 17.58 do 17.76 din;
1 angleški funt za 204.70 do 207.90 din;
1 ameriški dolar za 43.50 do 44.10 din;
100 francoskih frankov za 115.42 do 117.72 dinarjev;

100 češkoslovaških kron za 150 do 151.50 din;
100 italijanskih lir za 230.05 do 233.15 din;

Vojna škoda se je trgovala v Zagrebu po 371 din, nemška klirinška marka pa po din 13.80.

Sejmi

1. marca: Krka, Konjice (samo živinski), Nova vas na Blokah, Planina pri Sevnici.
2. marca: Toplice pri Novem mestu.
3. marca: Koprivnica, Vransko, Veliki Cirnik, Oplotnica.
4. marca: Boštanj, Vuzenica, Petrovče.

Drobne vesti

= V decembru so narasle vloge pri slovenskih hranilnicah za 18 milijonov. Po podatkih Zveze jugoslovenskih hranilnic v Ljubljani so narasle v decembru lani vloge na knjižice pri 29 slovenskih samoupravnih hranilnicah za 10.1 milijona na 636 milijonov dinarjev, vloge v tekočem računu za 8.1 milijona na 451 milijonov, skupne vloge pa za 18.241.541 na 1.087.251.460 din. V primeri s stanjem z dne 31. avgusta lani (pred znanimi septembrskimi dogodki) se pokaže malenkostno nazadovanje na 2.5 milijona in so torej hranilnice pokrile v treh mesecih skoro ves septembrski padec na vlogah, ki je znašal 54 milijonov dinarjev. Vloge na knjižice so narasle v decembru pri 15, v tekočem računu pri 12, skupne vloge pa pri 18 hranilnicah, torej pri večini. Upoštevati je treba, da v teh zneskih niso vsebovane obresti vlagateljem za leto 1938., ki bodo znašale okrog 40 milijonov. Število vlagateljev ne kaže velikih sprememb. Znaša 131.407. Število vlagateljev na knjižice je naraslo pri 8, v tekočem računu pri 3, skupno število vlagateljev pa pri 6 hranilnicah. Decembrski izkaz vlog je torej lep dokaz stalnega izboljševanja položaja pri hranilnicah in ostalih denarnih zavodih.

Po Sloveniji gre glas: »Domovina« je za nas

konec večne je noči.

Naj se srca veselijo,

naj oči se razsvetlijo!

Rešenik naš spet živi!»

Zdaj so šele začeli fantje iztezati vratove! Med vstajenjem je bil trenutek, »pripraven za take reči.« Miha se je trikrat prekrižal, potem je bral litanije vseh svetnikov od zadaj. »Inas za prosite, izvoljenci božji in svetniki. Vsi — ! nas za prosite, vdove in device božje. Vse — ! nas za prosil, Anastazija Sveta — ! nas za prosil, Katarina Sveta —.«

»Ali kaj vidiš?« so mu šepetali fantje, ki so sedeli blizu njega.

Miha je izbulil oči, kakor bi bil gledal nekaj strahotnega. »Kajžarico!«

Vsi so se ozrli po cerkvi. Videli pa niso nič drugega kakor ženske rute, kuštrave otroške glave in pleše starcev.

Miha je pokazal za roko: »Tamle prihaja! Rdeče lase ima. Nad očmi ima rožičke. Pod roko nese gorečo metlo. Zdaj pa je padla na tla, kakor bi jo bil bog s pestjo udaril. Jezus-marija, golazen kar gomazi!«

Kazalo je, da se bo groza fantov izprevr-gla v smeh. Oni niso videli ničesar, Miha pa je bil videti bolj smešen kakor strahu vreden. Že se je eden izmed fantov zarežal: »Goljufa! Iznemada pa so vsi iztegnili glave in Miha je začuden pogledal po cerkvi.

Tam spodaj je šepala Kajžarica po sredi cerkve proti velikemu oltarju, mimo presenečenih ljudi. V roki je nesla alično cerkvico s pozlačeno streho. Ko je prišla do oltarja, je položila svoj dar na stopnico in odšepala nazaj.

Tedaj se je začul v Jeznikovi klopi piska-joč glas: »Mati, pogledj coprnico! Zdaj so jo

Politični pregled

V soboto je bilo

končano proračunsko zasedanje dravskega banovinskega sveta.

Zasedanje je trajalo šest dni in je obravnavalo le proračun. Celotni izdatki v prihodni poslovni dobi bodo znašali 199.79 milijona dinarjev.

V Beogradu pa

obravnavala finančni odbor narodne skupščine državni proračun za leto 1939.-40.

Obravnavajo se po vrsti posamezni proračuni vseh ministrstev, rešilci celotnega novega državnega proračuna znaša 12.942 milijonov dinarjev, to je za 762 milijonov več, kakor znaša proračun za tekoče proračunsko leto 1938.-39., in za 2032 milijonov več, kakor je znašal proračun za l. 1937.-38. Dejansko pa znaša zvišanje novega proračuna nasproti tekočemu 959 milijonov dinarjev, ker v novem proračunu izpadejo izdatki za državne rudnike, ki so prišli lani v last družbe Jugoslovanske, in izdatki Državne hipotekarne banke. Skupno dosežajo vsi ti izdatki 197 milijonov dinarjev. Rudniki, ki so prišli v last Jugoslovanske, so Zenica, Breza, Vareš in Ljubija.

V Bukarešti se je v ponedeljek začelo

posvetovanje zunanjih ministrov držav Balkanske zveze,

to je Jugoslavije, Rumunije, Grčije in Turčije. Obravnavajo se vsa pereča vprašanja evropske politike in splošni mednarodni položaj. Na posvetovanjih se zlasti poudarjata želja balkanskih držav po miroljubni politiki in po gospodarskem sodelovanju na Balkanu. Prizadevanja Balkanske zveze gredo zlasti tudi za tem, da bi se ji pridružila še Bolgarija.

Predsednik angleške vlade Chamberlain je v državnem zboru napovedal, da bo državni podtajnik v ministrstvu za trgovino Hutson v kratkem odpotoval v Moskvo

zaradi pogajanj Anglije z Rusijo o izboljšanju trgovinskih odnosov.

Chamberlainovo obvestilo je izzvalo tem večje zanimanje, ker ga je podal v času, ko so se začeli trgovinska pogajanja med Nemčijo in Anglijo v Berlinu. Ni izključeno, da bodo trgovinski razgovori med Anglijo in Rusijo v Moskvi dobili tudi nekak političen

preizkusili. Moralo je priti. Druga polovica te ugotovitve se je izgubila v petju, ki je zopet zadonelo. S kora se je razlegla druga kitica velikonočne pesmi:

»Tisti, ki je v grobu spal,
zdaj je poveljan vstal,
strl je okove ječel!

Vse ozelenelo,
vse tje je odelo,
vse se od sreče!

Pri zadnjih besedah pesmi se je začel izpred cerkve župnikov glas in zadoneli so trije bobneči udarci s kijem na zaklenjenih vratih. Hrastove stranice vrat so se odprle. V oknici oltarne slike se je pokazal zveličar z velikonočnim bandercem. Ko je stopil župnik, ves zavil v dim kadila, v cerkev, se je oglasila nova pesem:

»Gospod je vstal!
Da! Da! Da!
Resnično je vstal!
Aleluja!
Aleluja!

Ko je prišel gospod Felicijan do glavnega oltarja in zagledal cerkvico, ki se je svetila na stopnici, je srečen smehljaj obilil njegov obraz. Sklonil se je in postavil lesketajoče se darilo Kajžarice na oltar. To je napravil tako, da bi bili morali vsi videti. Vendar pa je njegovo kretnjo opazilo le malo ljudi. Skoraj vsi obrazi so strmeli na kor, kjer so rogovili fantje, da se je njih hrušč slišal skozi glasno donenje orgel in pesmi.

Tam v kotu pa je Nana prišla Liziko za roko. Ko je gospod Felicijan sredi dima po kadilu izginil v zakristijo, je šepnila Kajžarica: »Pojdi! Otrok, zdaj mi je dobro pri duši. Ljudje bi mi utegnili pokvariti veselje. Glej-

va, da odideva še preden se bodo vsuli iz cerkve!

Vstali sta in šli, ne da bi bili počakali blagoslova.

Potem se je gospod Felicijan vrnil iz zakristije, šel po vsej cerkvi in kropil vernike. Ko je prišel v kot in je zagledal oba prazna sedea se je zadovoljno nasmehnil in ju pokropil.

Še preden je spet izginil v zakristijo, so začeli dreti fantje s truščem po stopnicah navzdol. Njihova razburjenost je menda še narasla, ko so zagledali prazno klop. Na ozkem hodniku je nastala gneča. »Naprej!« se je oglasil Ježnikov Miha. Zunaj v sivem mraku pa je dvignil roko in velel »Zdaj pa vsi v gostilno!

Drugi ljudje, ki so prišli iz cerkve, so rado vedno sledili fantom in jih izpraševali, kaj se pripravljajo. Povsod so se zbirale gručice in v eni izmed njih se je slišal rezki Mihov glas.

Ko je gospod Felicijan zapustil zakristijo, bi bil moral samo pogledati na pokopališče, da bi ga bilo zaskrbelo. Toda danes menda sploh ni imel oči. Samo zadovoljen se je smehljaj in se mu je čudno mudilo, da bi prišel čimprej domov.

V njegovi sobi je že gorela luč in Katra mu je pogrinjala mizo za velikonočno večerjo. Plašno je pogledala gospoda, ki že štiri in dvajset ur ni izpregovoril besede z njo. Mehko in ponižno je zvenel njen glas: »Lep večer, kaj, prečastiti? Kaj ne? Pa vesele praznike!

Gospod Felicijan je svečano dejal: »Draga Katra! Po svetem vstajenju ne sme ostati nobena jeza. Če si boš vsaj malo zapomnila moje včerajšnje besede, naj ti bo vse odpuščeno. Tudi meni je bog oprostil moje včerajšnje ne-

Sedaj je pranje cenejše,

ker so se znižale cene za:

Persil
od 6 din na **5** din.

Henko
od 3 din na **2⁵⁰** din.

in to pri preizkušeni, neizpremenjeni kakovosti!

pomen. V zadnjem času se namreč opažajo nekake izpremembe v stališču Anglije nasproti Rusiji. Novi angleški veleposlanik v Moskvi je ob izročitvi poverilnih pisem poudarjal, da bo Anglija sproti obveščala Rusijo o vseh načrtih angleško-francoske politike v Evropi. Hkratu je naglašal tudi potrebo sodelovanja Rusije za učvrstitev miru v Evropi.

Po vesteh francoskih listov iz Tokija

pogajanja za sklenitev vojaške zveze med Japonsko, Italijo in Nemčijo

še niso končana. Namen te zveze bi bil ustvaritev tesnega sodelovanja vseh treh velesil. Pogodba bi se sklenila za pet let, v veljavo pa bi stopila šele po končani japonsko-kitajski vojni. Ta dogovor bo, kakor sodijo, v prvi vrsti naperjen proti Rusiji in komunizmu. Vesti o skorajšnjem

obisku poljskega zunanjega ministra Becka v Londonu

še niso uradno potrjene, vendar pa priznavajo na pristojnih mestih, da so v teku priprave za ta obisk. Polkovnik Beck odpotuje

duhovniško vedenje in po njegovi volji sem lahko ustvaril nekaj dobrega...

Katra je ujela župnikovo roko in jo hotelo poljubiti.

»Ne, ne!« Gospod Felicijan je odmaknil roko. »Tega ne maram. Trden sklep v duši mi je ljubši. Tako, zdaj pa juho na mizo!« Stopil je k oknu in pogledal v večer.

Čudno, da je bilo še zmerom polno ljudi na pokopališču. Povsod ob zidu so bili zbrani, drugi pa so švigali sem in tja kakor podlasičice, da so po vasi raznašali to, kar so zvedeli.

Zlasti se je menda mudilo županovi dekli. Hitela je, kar so ji noge dale in neprestano se je križala. Kadarkoli se je na temni cesti spotaknila, jo je kar zgrozilo.

Ob temnem oknu je dekla začela iz notranjosti hud prepir. Razsvetljeno je bilo samo Petrovo okno. Temu se je tako čudila, da je pogledala v apostolovo izbo. Presenečena je obstala.

Kako izpremenjeno je bilo vse tu! Vse igračke, vsa drevesa, gobe in slike, — vse je izginilo. In Peter je sedel na robu postelje, kakor ne bi bil imel več moči za pot v župnišče, in objemal mogočni stol, ki je bil namenjen kuharici Katri.

To je bil pogled, ki je dekle vzlic vsemu presenečenju prisilil k smehu. »Tako, ti?« Z obema rokama je potrkala na okno. »Prav nič nisi bil v cerkvi? Danes si pa nekaj zamudil.«

Peter je dvignil spačeni obraz in mrtve oči. Tedaj se je dekla spet prestrašila. »Jezesmarija! Ali si ti tudi tiste sorte kakor onidve?« Prekrižala se je in zbežala v kuhinjo.

Še zmerom so se čuli iz izbe kričeči, razburjeni glasovi, že vsi hripavi.

v London po obiskih italijanskega, rumunskega in madžarskega zunanjega ministra v Varšavi. V Varšavi pripisujejo Beckovemu obisku v Londonu velik pomen. Pravijo, da bo razpravljaj z angleškimi državniki o splošnem mednarodnem položaju, kakor tudi o onih vprašanjih, ki se predvsem tičejo Poljske. — V Pariz je odpotoval te dni poljski ministrski predsednik Skladkowski. Zatrjujejo pa, da je njegovo potovanje čisto zasebnega značaja.

Predsednik španske republike Azana, ki biva v Franciji, je prejel od predsednika republikanske vlade Negrina brzojavko s pozivom,

naj pride čim prej v Madrid, da se omogoči redno ustavno delo vlade.

Brzojavka naglašja, da vlada v republikanski Španiji popoln mir in da je prebivalstvo na strani republikanske vlade. Azana je v svojem odgovoru obrazložil Negrinu potek pogajanj za sklenitev premirja med obema sovražnima španskima taboroma. Trdi se, da grozi Azana z odstopom, če se republikanska vlada takoj ne odloči za ostavko in tako onemogoči nadaljnje prelivanje krvi. Iz Toulouse v Franciji javljajo, da je skupina republikanskih generalstabsnih oficirjev odpotovala z letalom v Valencijo. Pred odhodom so izjavili, da je republikanska španska vlada sklenila, da bo nadaljevala borbo za svobodo, do kler ne bo svobodna vsa Španija.

Predsednik Zedinjenih držav Roosevelt se je te dni vkrca na Floridi na neko križarko, da se udeleži pomorskih orožnih vaj. Pred vkrcajem je izjavil novinarjem, da bo morada primoran prekiniti nadzorovanje vaj ter se vrniti v Washington

zaradi vznemirjujočih vesti, ki prihajajo iz tujine.

Ameriško časopisje poroča o tem: »Čuje se, da vsebujejo vesti, ki jih je dobil Roosevelt, odkar je odpotoval iz Washingtona, možnost, da bodo totalitarne države postavile v najkrajšem času nove zahteve. Kakšna poročila je dobil Roosevelt, ni znano. Ameriški tisk naglašja, da je Roosevelt hotel povedati, da obstoja možnost nove mednarodne krize. Nemško časopisje piše na te vesti, da vidi Roosevelt le strahove.

Po vesteh iz Hongkonga so

kitajske čete zasedle strateško zelo važno mesto Hukov v pokrajini Kjangsi.

Japonske vojne ladje, ki so zasidrane na jazeru Pojangu, so zdaj izpostavljene neposrednemu ognju kitajskega topništva. Razen tega so Kitajci pretrgali japonske zveze med Nankingom in Hankovom ter železnico med Hankovom in Kantonom.

D O P I S I

PTUJ. Ptujsko okrožje kmečkih fantov in deklet priredi v nedeljo 26. t. m. VIII. prosvetnoorganizatorični tečaj, ki bo v posebni sobi restavracije »Pri zvezdi« v Ptuj. Ob 8. uri se začne predavanje. Predavali bodo naši priznani predavatelji. Tečaj bo s kratkim opoldanskim odmorom trajal ves dan. Vsako društvo pošlje po pet svojih članov. Vabimo pa tudi druge fante in dekleta, da se tečaja udeležijo ter tako razširijo svoje obzorje in se seznanijo s programom kmečkomladinskega gibanja.

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU. Društvo kmečkih fantov in deklet bo imelo osmi redni občni zbor v nedeljo 5. marca ob pol 14. v društveni sobi. Vabljeni člani in članice kakor tudi mlajši fantje in dekleta. — Poročila sta se te dni tovariš Albin Zabavnik in tovarišica Nežika Dogševa, oba iz Vodrancev. Bila sta ves čas marljiva člana kmečkomladinskega gibanja. Mlademu paru iskreno čestitamo in želimo v novem stanu obilo sreče!

SV. JURIJ OB ŠČAVNICI. V nedeljo 12. februarja je naša sokolska četa uprizorila Nušičevo komedijo »DR.«. Prireditev je bila prav dobro obiskana in je nudila številnemu občinstvu izreden užitek, kajti vsi igralci, izmed katerih je nekaj nastopilo šele prvič na odru, so podali svoje vloge prav dobro. Zato pa je občinstvo ob koncu vsakega dejanja nagradilo igralce s krepkim ploskanjem. Uprizoritev komedije »Dr.« je po svoji kakovosti in izvedbi gotovo daleč prekašala vse šaloigre, kar jih je v obče bilo kdaj igranih pri nas. Naša četa je s to prireditvijo dosegla prav lep moralni uspeh. Le tako naprej!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

»Takšne ženske? Oče, tega ne boš nikoli več rekel!»

To je učinkovalo, ker je Janez govoril z resnim mirom. »Proti dekletu nimam nič,« je popravil Gozdnik in čedalje plašneje gledal svojega sina. »Zaradi mene je lahko najboljša. Ne maram pa, da bi ljudje s svojim klepetanjem ponečedili mene in mojo hišo!« Zopet se ga je lotila stara jeza. »Če bi moralo biti tako, bi pa že rajši legel in zaprl oči. Tako, zdaj veš, pri čem si!»

»Dobro, oče!« Janez je udaril s pestjo po mizi. »Gospodar v hiši si ti. Vrata lahko odpiráš ali zapiráš. Če bi bila pa mati še živa —«

»Mater pusti v miru!« je vzrotil Gozdnik, toda njegova jeza je bila bolj podobna razdraženi slabosti. »Materinega spomine ne mešaj v to neumnost!»

»Mater bi zaradi mene skrbelo, toda ona ne more več govoriti. Zato ti pa moram jaz nekaj reči, oče! Stiri in dvajset let mi je zdaj in ta leta so bila tvoja. Drugo polovico življenja bom pa porabil zase.« Stopil je k oknu in vzel klobuk. Gozdnikove oči so postajale vse večje. »Zdaj pojdem, oče! Za mano lahko zakleneš. Nikoli več ne bom potrkal na tvoja vrata! Tega, kar mi je za materjo ostalo, mi ne moreš vzeti. Dosti ne bo in z malim bom moral začeti. Nič ne de: če bom imel Liziko, bom zadovoljen. Pa zbogom! Čez noč me bo, upam, vzel že župnik pod streho. Ta je bil zmerom dober z menoj.«

Prestrašen je Gozdnik iztegnil roke, kakor bi bil hotel »zagrabiti za rep tega prismojega nega tiča.« Toda Janez je bil že zunaj. Tedaj si je starec segel v sive lase in zaklel: »Tri sto tisoč hudičev in vsak druge barve! Ali

Domače novosti

* **Smrt narodnega pesnika Franca Žgurja.** V Podragi pri Vipavi je umrl pesnik, trgovec in posestnik g. Franc Žgur, tast g. Bazilija Jerasa, višjega katastrskega inspektorja v Celju. Pokojnik se je zlasti uveljavljal s svojimi mladinskimi pesmimi. Pred nekaj leti je sam založil zbirko svojih pesnitev. Bil je odločno naroden mož. Med svetovno vojno so ga avstrijska oblastva konfinirala, a tudi po vojni je moral prenesti mnogo udarcev usode. Lani se je mudil nekaj časa v Celju pri svoji hčerki in svojem zetu g. Baziliju Jerasu, višjem katastrskem inspektorju Francu Žgurju bodi ohranjen časten spomin.

* **Društvo Slovencev Narodni dom v Zagrebu.** Berislavičeva ulica 11, priredi v nedeljo 5. marca v dvorani Česke besede, Šubičeva ulica 20. veseloigro v 4 dejanjih: »Vražja misel« v slovenskem jeziku. Da bi igro lahko videli vsi Slovenci, prebivajoči v Zagrebu, prosijo prireditelji cenjene čitatelje »Domovine«, da obiščejo sami igro in še privedejo s seboj svoje prijatelje in znance. Prodaja vstopnic v naprej je v društvenih prostorih.

* **Le še malo izvodov romana »Dva človeka«** je na razpolago. So to samo še mehko vezani izvodi. Cena za naročnike »Domovine« je zelo znižana. Knjiga stane, dasi ima čez 350 strani, le 16 din (namesto 24 din). Naročite roman »Dva človeka« no donisnici, da Vam pošljemo položnico. Ko prejmemo denar, kjigo takoj pošljemo. Pohitite, dokler traja zaloga!

* **Ustavljena sodna preiskava.** Lani je bila ponovno uvedena preiskava proti inž. Marku Kranjcu iz Skoplja in industriju Francu Bulcu iz Mirne zaradi suma, da sta sodelovala pri umoru rudarja Rákina v Trbovljah leta 1924. Lani novembra sta se oba prostovoljno javila okrožnemu sodišču v Celju, ki je vodilo preiskavo. Zaslišanih je bilo mnogo prič. Na osnovi izvedene preiskave je državno tožilstvo v Celju v soboto ustavilo postopanje proti obema in oba izpustilo iz preiskovalnega zapora.

* **Srečka, o kateri se mu je sanjalo, je zadel 200.000.** Upravitelj nekega podjetja v Križevcih je zadel v razredni loteriji 200.000 din na srečko 20 229. Pred dobrim letom se je srečnemu dobitniku sanjalo da vidi ne-

Dekla menda prepira ni slišala, ampak je hotela samo hitro odložiti svojo novico. »Gozdnik!« je zaklicala in odprla vrata v izbo. »Gozdnik! Kar je bilo nocoj v cerkvi —« Dalje ni prišla. Gospodar jo je nahrulil: »Glej, da izgineš! Se tega bi bilo treba, da bi se dekla vmešavala, če ima oče pogovor s sinom... Ven, ali pa...!«

Dekla jo je odkurila, kot bi jo bil kdo polil. Z nogo je Gozdnik zaloputnil vrata za njo.

Potem mir. Dolga ura prepira je bila pretrgana. Vsa temna sta si stala oče in sin nasproti v temni sobi, oba sta sopla, kakor bi bila splezala na visoko goro in bi morala na vrhu loviti sapo.

Starec se je prvi zganil. Kričati ni mogel več. Samo hripavo je zagodel: »Ni, slabo! Vstajenje je zamujeno in do noči sva se prepirala!« Stopil je k mizi in snel cilinder s svetilke. »Zdaj naj bo pa mir! Zdaj pridejo ljudje. Ni potrebno, da bi jutri na vasi klepetali, kaj sva imela midva med seboj. Sakrament!« Ta odločna kletvica pa ni veljala Janezu, ampak žveplenki, ki je spekla župana v prste, ker se stenj ni dovolj hitro vžgal. Potem pa je ogenj le prijel in raztresel blede luč po izbi.

Ta svetloba je učinkovala kakor čudež in zdrobila Gozdnikovi jezi najhujše kosti. Prestrašen je župan pogledal svojega sina, ki je stal s stisnjenimi pestmi pri luči, blede kakor zid in z odločnostjo v očeh!

»Miruj!« je zagodrnjal starec, kakor bi bil hotel prehiteti hudo besedo, ki je že čakala na Janezovem jeziku. »Zadnja besedo ti pravim: dokler bom jaz gospodar, takšne ženske ne bo v hiši!«

mar misli, da bo kaj izšlo!« Udaril je s pestjo po mizi. »Kakšno debelo bučo ima! Po kom jo je le dobil? Saj mati ni bila takšna! Z mano se pa da tudi pomeniti!«

Še enkrat je hotel udariti po mizi, tedaj pa je začul zunaj prestrašen glas: »Gozdnik! Kje je Gozdnik?« Potem Janezov glas: »Kaj je, fant?«

Gozdnik je bil trenutek nato že v veži. »Hej, kdo pa kriči tako? Kakšnega hudiča pa imate spet?«

»Župan!« Pastir se je opotekel čez prag in za njim v temi Janez. »Župan! Fantje —« Zasopel je in si pritisnil roke na trebuh. »Fantje nekaj pripravljajo! S Kajžarico! Smolene plamenice so napravili. Izkaditi hočejo Kajžarico. Pa žvepla, vej in smeti so nabrali. Zdaj mislijo že začeti!«

»Jezesmarija! Ubogo deklet!« je prestrašen vzkliknil Gozdnik, čeprav je pastir govoril samo o stari Kajžarici. Potem ga je pogrelo. »Pobje zmešani! Neumnejši so od pitanih volov! Teci, kar moreš k orožnikom! Takoj naj pridejo! Jaz in Janez pa — kje je spet? Hej, Janez!« je zakričal Gozdnik v noč, toda odgovora ni dobil. Samo za ograjo je še videl senco, ki je v temi izginila.

Kakor jelen, ki ga preganjajo psi, je bežal Janez po cesti in potem čez travnike. Preskočil je vse jarke, preplezal kup plotov, samo da je bil prej pri Kajžaričini bajti. Ko je prišel tja, je imel še zmerom toliko sapa, da je zaklical: »Lizika!« Vrata so bila zapahnjena, toda zaletel se je vanje, da je v veži zapah odletel in zaropotal na tleh.

Dalje prihodnjik

znano mesto, nad njim pa napis Skopije št. 20.229. Zato je res to srečko naročil iz Skoplja in zdaj zadel nanjo.

* **Stari mariborski vodnjaki ostanejo za primer potrebe.** Ko so leta 1902 trdili v Mariboru vodovod, so večino vodnjakov zasuli. Vsega skupaj je v mestu še kakšnih 10 vodnjakov, ki pa jih ne bodo več zasuli, temveč celo uredili da bodo spet sposobni za črpanje vode. Tem vodnjakom je namreč namenjena važna vloga. Mariborski mestni vodovod ima dve precej ranljivi točki: črpalno napravo na Teznem, ki je vsa nad zemljo in je čisto odvisna od falske elektrarne, ker je pogon elektrificiran, in pa dravski most, preko katerega je napeljan glavni vod ki dovaja vodo v mesto. V primeru vojne lahko vodovod kmalu razbijejo. Vse ranljive točke pri takšnih napravah je treba kolikor mogoče zavarovati. Pri mariborskem vodovodu se bo to izvršilo na dvojen način. Prvič bo dobila glavna črpalna na Teznem rezervno pogonsko silo ki bo najbrž zgrajena pod zemljo. Rezerva bo obstojala iz motorja na sesalni plin, ki upravlja drva za pogonsko silo. Drugič pa bodo napravili v mestu samem rezervne črpalne naprave, in sicer v starih vodnjakih, katere bodo zvezali k vodovodnim omrežjem. Taka naprava obstoji že v vodnjaku mestnega kopališča v Kopališki ulici ter služi v času suše za napajanje vodovodnega omrežja. Zdaj pa bodo instalirali črpalke še v dva velika vodnjaka na dvorišču nekdanje Götzove pivovarne.

* **Vsako leto več žrtev pasje stekline.** Leta 1932. so stekli psi v Jugoslaviji ogrizli nad 10.000 oseb, naslednje leto 13.000, leta 1934. prav toliko, leta 1935. že 14.500, pred tremi leti pa je doseglo število od steklih psov poškodovanih ljudi 19.550. Navzlic vsem ukrepom proti steklim psom se število žrtev pasje stekline stalno povečava. Zato so sklenile nekatere občine, med njimi tudi zagrebška, uvesti prisilno cepljenje psov proti steklini.

* **Sprejem mladeničev v pehotno podoficirsko šolo v Beogradu in Zagrebu** v starosti od 18 do 21 let. Vsa zadevna pojasnila dobite ustno ali pismeno v koncesionirani pisarni Pera Franca, kapetana v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za pismeni odgovor priložite kolek ali znamke za 6 din.

* **Gospodinj!** Za svoje perilo uporabljajte odlični domači izdelek terpentinovo milo »Oven«, ki bo tudi vas prav gotovo vsestransko zadovoljilo.

* **Oče je dal sinu kožo.** V splitski bolnišnici so imeli zanimivo operacijo. Štiri in pol leta stari sinček kmeta Špire Miholovića je dobil tako hude opekline, da je bilo njegovo življenje v nevarnosti. Oče ga je prinesel v bolnišnico in zdravniki so menili, da bi morali otroku rešiti življenje, če bi kdo dal svojo kožo. Ponudil se je oče sam. Odrezali so mu več kosov kože in jih prenesli na otroka. Zdaj upajo, da se bo koža prijelala in da bo otrok rešen.

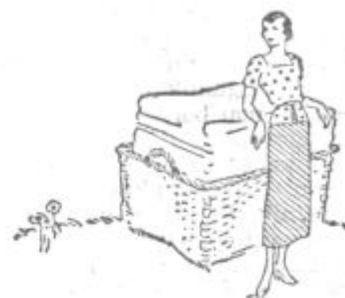
* **Smrt zaradi opeklin.** V Metelkovi ulici v Ljubljani, kjer ima tvrdka »Oleum« skladišče za nafto in bencin, se je pripetila strašna nesreča. Na dvorišču sta bila zaposlena delavca Jože Gregorič in Jože Širok s pomivanjem sodov. Zdajci pa je Širok opazil, da se je tovarišu vnel od ognja v pečici, kjer sta grela pločevinaste sode, predpasnik, močno prepojen z oljem. Gregorič je, namestu da bi obleko strgal raz sebe, začel skakati po dvorišču. Posledica je bila, da so ga vsega objeli plameni. Ves opečen se je slednjič zgrudil. Tovariš je skušal plamen pogasiti s tem, da je vrgetel na gorečega nesrečnega veliko prazno vrečo. V bolnišnico prepeljan je Gregorič izdihnil. Štel je šele 23 let in je bil pristojen v Banjaloko.

* **Utopljenka v Koprivnici.** Te dni so opazili ljudje v pol metra globoki Koprivnici blizu brvi za cerkvijo sv. Duha pri Celju žensko truplo. V nesrečnici so spoznali 64 let staro ženo Marijo Senegačnikovo iz Višnje vasi pri Vojniku. Rajnka je bila duševno precej zmedena. Preddnevi je bila v celjski bolnišnici, kjer so jo pretekli teden odpustili. Senegačnikova ni odšla domov, temveč je tavalala po mestu in v duševni zmedenosti zaslala v vodo.

* **Živi sta zgoreli.** Nedavno sta grabili dve gluhozemi sestrini iz Loke pri Zidanem mostu listje v gozdu. Nabrati sta tudi suhljadi in jo zažgali. Bili pa sta neprevidni zaradi česar sta se jima vneli obleki. Ker si nista mogli pomagati, sta zgoreli. Zogleneli trupli so pozneje našli domačini.

* **Tragična smrt železničarja.** Železniški zvaničnik Anton Čop, ki je že deveto leto služboval na Pragerskem, je prispel te dni kot spremljevalec tovornega vlaka v Ptuj v prometno pisarno. Po izvršenem poslu se je vračal preko železniških tirov k skladiščem. Ko je Čop prišel do petega tira, se je bližala lokomotiva, da nanjo priključijo vagone. Ker Čop s čakanjem ni hotel izgubljati časa, se je pognal med vagoni naprej. Bil pa je prepo-

Lepo in dobro ohranjeno perilo,

če vzameš vedno
SCHICHTOVO
TERPENTINOVNO MILO

...in za namakanje ženske hvala

časen in pograbili so ga odbijači ter ga zmečkali. Bil je takoj mrtev. Rajnki Čop, ki je bil vesten uslužbenec, zapušča ženo in enega otroka.

* **Izpil je tri četrтинke litra žganja in umrl.** V soboto zjutraj so našli na Pobrežju v Mariboru mrtvega 32letnega delavca Jožefa Trsa zadaj za Rozmanovo gostilno. Trs je bil zaposlen pri kopanju vodnjaka. Doma je bil iz Rač, kjer živi njegova žena s štirimi otroki na majhnem posestvu. V petek zvečer je pustil Trs delo in je šel v bližnjo gostilno, kjer je pričel piti jabolčnico. Po nekaj litrih je presedel na vino, katerega je izpil pol litra. Pa tudi z vinom ni bil zadovoljen. Naročil je četrтинko žganja in jo kmalu izpraznil. Potem je naročil še drugo in tretjo. Ko pa je izpil tretjo četrтинko žganja, je omahnil za mizo. Tovariši so ga spravili na slamo v šupi nekoga posestnika, da se prespi. Ko so ga šli potem zjutraj buditi, je bil že mrtev. Preiskava je ugotovila, da je umrl zaradi zastrupljenja z alkoholom in po vrhu vsega še zmrazil.

ULES MARY—J. M.

Umor na Poganskem polju

KRIMINALNI ROMAN IZ PREDVOJNIH ČASOV

»Morilec,« je pripovedoval komisar, »je prišel s svojo žrtvijo vzdolž potoka k mostičku; med potjo je truplo delno nosil, delno pa vlekel za seboj. Z mostička je zavil na levo v grmovje, da bi v goščavi ob potoku mrliča odložil in ga tam pustil. To mu pa naposled le ni bilo dosti varno, zato je vlekel truplo nazaj k mostičku in ga čez prosto polje nesel do kope slame. V slami je nato skril žrtev, ne sluteč, da bo najemnik Novelli po usodnem naključju dal prav nasledno jutro prepeletjati slamo domov. Bilo je tudi res mnogo verjetnejše, da bo kopa ostala nedotaknjena do jeseni in morda še dolgo v zimo... To je torej dognano in zdaj gre še za zločin sam. Prepričan sem, da se bo dal z lahkoto pojasniti... Sami pogledajte,« je menil in s prstom pokazal proti Longhijevi mesariji, »stara Longhijka stoji na vrtu in naju menda opazuje.«

»Zlomček, kako dobre oči imate.«

V naznačeni smeri je bil grič zarasel le z nizkim grmičjem, zato sta torej s te strani lahko videla kos Poganskega polja, deželno cesto in Longhijevo domačijo. K hiši je bila prizidana nizka, šupi podobna klavnica; od klavnice dalje se je tik ob cesti razprostiral velik vrt.

V resnici je stala stara žena ob nizki živi meji in gledala preže okoli, pri čemer je v zaščito pred soncem držala desnico nad očmi.

»Saj je res stara Longhijka,« je soglašal

doktor Bergoni. »Toda kje sta vaša stražnika?«

»O, ta dva jo zdaj opazujeta. Prepričan sem o tem.«

Komisar in zdravnik sta se spet napotila navzdol in šla čez mostiček na Pogansko polje, kjer je komisar dejal hlapcem, da lahko zdaj naložijo vso slamo in jo odpeljejo domov. Potem sta odkorakala k mesariji in stopila na vrt. Longhijke ni bilo več, pač pa se je kmalu pojavil eden izmed stražnikov in pokazal komisarju modro podvezo.

»Kje ste to dobili?« je vprašal komisar Parenti z živahnim zanimanjem.

»Stara Longhijka jo je prej našla tu na vrtu,« je menil policist. »Hodila je prej med gredami sem in tja, nenadno pa se je blizu vrat sklonila, naglo nekaj pobrala in vtaknila v žep. Jaz sem jo ves čas natančno opazoval. Zato sem pohitel k njej in ji podvezo kar vzel, ker se je branila izročiti mi jo. Ta podveza je čisto enaka oni, ki jo ima umorjenka na eni nogi.«

»Kaj pa je rekla Longhijka?« je vprašal komisar.

»Menila je, da je hotela ta najdeni predmet sama izročiti vam.«

»No, to bi mogoče tudi storila,« je rekel zdravnik.

Komisar pa je molčal, in policist se je vrnil spet v hišo. Parenti in doktor Bergoni sta začela zdaj natančneje preiskovati vrt, ki je

bil zelo skrbno obdelan. Na vrtu so bile grede, zasajene s sočivjem, pa tudi takšne s cvetličami vseh vrst. Visokodebelnih vrtnic je bilo na vrtu tudi precej, a poleg vrat, ki so držala od hiše v vrt, sta stali dve lepi lovorjevi drevesi. Pred oknom Pepinine sobice sta opazila več lončkov z balzaminami in po steni nizke s ploščato streho opremljene klavnice so se vzpenjale divja vinska trta in vrtnice vzpenjalke.

Na vrtu niso mogle ostre oči policijskega komisarja spočetka ničesar odkriti. Šele blizu vrat je opazil komisar na nizko viseči trnjevi veji drevesa žalnih rož šop plavih las, ga skrbno odmotal in shranil v beležnico, v kateri je imel že več strani popisanih z opazkami.

Čedalje bolj so se kupičili sumljivi znaki, da je bilo truplo spravljeno iz mesarije na Pogansko polje.

»Kaj še moram zdaj storiti, je lahko uganiti. Boste takoj videli,« je dejal zdravniku in oba sta stopila v hišo.

V hiši se ni nič izpremenilo, toda pred hišo je bila že zbrana množica radovednežev, ki so napeto čakali, kaj se bo zgodilo. Stražnika sta hišna vrata zaklenila in tudi vstop na vrt zabranila. Zato so se pritiskale številne glave k žičnim mrežam in oknih prtilicah, da bi videle v notranjost hiše.

Na koncu mesnice blizu okna je bil z mrežo zagrajen predel s šalterjem. Tu je bil Karlotin prostor. V vazi iz navadnega modrega stekla, ki jo je morda dobila v kakšni loteriji na sejmu, je še bil šopek rezed in čajnih rož, ki jih je bila uboga deklica dan poprej natrgala in ki so oddajale sladek, močan vonj.

* **Neroden dimnik je zakrivil požar.** V letošnjem letu se kar vrste požari v Slovenjem Gradcu in njegovi okolici. Nedavno sta postala žrtev požara hiša in gospodarsko poslopje g. Jožefa Rotovnika iz Legna v Gradcu. Ogenj je nastal zaradi nepravilno zgrajenega dimnika, ki ni segal skozi streho, temveč se je končaval sredi podstrešja, tako da so iskre iz dimnika zapalile podstrešje.

* **Granatni vžigalnik iz svetovne vojne se je razpočil.** V mariborsko bolnišnico so prepeljali iz Slovenske Bistrice 21letnega Alberta Justinka, ki se je ponesrečil na nenavadnem načinu. Pri Justinkovih so imeli granatni vžigalnik, ki ga je prinesel nekdo k hiši za časa svetovne vojne. Vžigalnik je bil nabit, a tega nihče ni vedel. Imeli so ga med staro ropotijo in so ga metali sem in tja. Te dni pa ga je vzel v roke domači sin Albert in ga hotel za nekaj uporabiti. Z železnim sekačem ga je hotel razbiti, pa se je vžigalnik naenkrat razpočil in razletel na drobne kosce, ki so Justinka nevarno poškodovali. Raztrgali so mu dlan levece ter mu ranili obe nogi.

* **Požar med gostijo.** V Kučeju je bila pri Kerčmarjevih svatba. Med gostijo pa se je nepričakovano vnelo gospodarsko poslopje. Prihiteli so gasilci, ki se jim je posrečilo pogasiti ogenj. Pri reševanju se je precej hudo opek Josip Kerčmar. Po omejitvi ognja se je gostija nadaljevala.

* **Ogenj je nastal v viničariji posestnika Franca Levaniča v Turškem vrhu.** Ker tam ni gasilcev in tudi ne zadosti vode, je viničarija pogorela do tal. Škoda je poravnana z zavarovalnico. Ogenj je nastal najbrž zaradi slabega dimnika.

* **Samomor Slovenca v Zagrebu.** Na Zavratnici pri Zagrebu si je končal pod vlakom življenje kovaški pomočnik Franc Gmaier s Pragerskega, star 25 let. Pri njem so našli razlednico, na kateri je napisano: »Pošiljam ti zadnji pozdrav iz Zagreba. Navzdušenje nad zvezdami! Očitno je hotel Gmaier poslati razlednico svoji prijateljici. Najbrž je šel v smrt zaradi nesrečne ljubezni.

* **Zabodel se je in hotel nato pod vlak.** V Čretu pri Celju si je zasadi brezposelni delavec Rado Janežič nož v prsi. Nato je pohitel proti železniški progi, po kateri se je blizal osebni vlak. Janežič se je hotel pogogniti pod vlak, bil pa je prepozen in mu je vlak ušel. Janežiča so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Komisar je preiskal predal, v njem pa so bili le trakovi, nekaj začetih ročnih del, neki roman pisatelja Salvatorja Farine, računsko knjiga in večje število papirnih pol, ki so se rabile za zavijanje prodanega mesa.

Policijski uradnik je stopil nato v prostor za prodajalno, kjer je stal tudi eden izmed policistov in s hrbtom proti oknu opazoval navzočne osebe.

Stara Longhijka je klečala na tleh pred stolom, se naslanjala s komolci na sedalo, spleteno iz slame, in zakrivala obraz z rokami. Videlo se je, kakor bi bila molila. Njena boleha hči je še zmerom negibno sedela na svojem stolu, toda njene velike, temne oči so bile široko odprte in so se bleščale v mračnem ognju. Sina pa se je po prejšnjem razburjenju polastila globoka nebržnost. Brez zanimanja za vse okoli sebe je sedel, naslanjajoč svoje široke rame na stolov naslon in zibal noge sem in tja tako enakomerno in vztrajno, kakor to počnejo nekateri duševni zmedenci.

Zdravnik je dal Karlotino truplo prenesti v Pepino sobo, da bi ga tam natančneje preiskal po zakonitih predpisih. Medtem je pregledal komisar, ne da bi bil o tem komu kaj dejal, vse hišne prostore, a ni našel nikjer nič sumljivega, ne v pritličju ne v sobah vdove in sina, ležečih v nadstropju. Nazadnje je šel še v klavnico, kamor so držala vrata iz kuhinje. Prostor je bil precej razsežen, a skozi nekaj malih oken je prihajalo vanj le malo svetlobe. Tla so bila tlakovana in so se nagibala od obeh strani proti sredi prostora ležečemu žlebu, po katerem je odtekala kri zaklanih živali.

Nagnusen, za nevajenega skoro neznosen

* **Drava je izročila žrtev.** V tako zvani Ameriki na obali Drave pri Ormožu so opazili v vodi moško truplo. Obveščeni orožniki so dali spraviti utopljenca na suho. Komisija je ugotovila, da je utopljenec ležal najmanj dva meseca v vodi. Znakov nasilja ni bilo opaziti. Truplo je bilo oblečeno v navadno staro obleko. Moški je bil 40 do 50 let star in 180 cm visok. Kaže, da je bil delavec.

* **Samomor slovenskega delavca v Zagrebu.** V nedavni noči se je obesil na Pantovčaku pri Zagrebu delavec Anton Uršič iz Šmarja, star 35 let. Mučil ga je hud revmatizem, zaradi česar je obupal nad življenjem.

* **Prijeti osumljenci.** Poročali smo o žalostnem dogodku, ki se je odigral v Šobru, kjer je bil ubit 22letni posestnikov sin Anton Jarc iz Bresterne. Orožniki so takoj začeli s preiskavo in so spravili osumljence že na varno v zapore. Aretiranih je bilo pet osumljencev, med katerimi je gotovo tudi tisti, ki je pokojnemu Jarcu zadal smrtni udarec. Trije osumljenci so iz okolice Konic. So to 27letni Matija Stegnar iz Tinja, 31letni Franc in 32letni Anton Ofentavšek iz Dramelj, ki so se potepali brez stalnega bivališča po mariborski okolici ter so zašli na veselico. Poleg njih pa sta zaprta tudi 36letni posestnik Rudolf Ermund s Slemenca in 30letni delavec Anton Žunko od Sv. Križa. Od aretiranih je edino Stegnar priznal, da je udaril Jarca dvakrat po glavi. Trdi pa, da mu je zadal le lahka udarca in da so ga potem drugi ubili.

* **Z lesom je sleparil.** Pred mariborskim okrožnim sodiščem je bila razprava proti 37letnemu trgovcu Henrikju Šikerju od Sv. Lovrenca v Slovenskih goricah, ker je izvršil več sleparskih kupčij z lesom. Obtoženec na razpravo ni prišel. Obsojen je bil v odsotnosti na pet mesecev strogega zapor, na 1000 din globe in na povračilo 14.123 din oškodovancem.

* **Vlomilska družba v Slovenjem Gradcu.** V nedavni noči so vlomilci, ki že dalje časa raburjajo slovenjgraško prebivalstvo, ponovno zagrešili drzen vlom. Tokrat so si izbrali barako trgovca g. Ivana Rojnika. Odnesli so iz barake razno kuhinjsko posodo, jedilni pribor, nekaj stare obleke in druge malenkosti. Razen tega so na vrtu zlomili mlado hruško, eno drevo izruvali in odnesli sprednja vrata. Ta vlom je letos že peti v Slovenjem Gradcu.

duh je vstajal iz tal in pridruževal se mu je še smrad sušecih se obešenih kož. Vse je bilo poskropljeno s krvjo. Le različni klavni noži, ležeči na hrastovi mizi, so bili bleščeče čisti. V enem izmed kotov je ležal mogočen železen bet za omamljanje volov; zraven je stala nosilnica. Na stropnih tramovih so bili železni obroči s kolesci, s katerih so viseli dolgi konopci, končavajoči se v zadrgo. Na tleh so ležali nekaj povezkov konopcev in nekaj snopov slame, zraven pa je stalo več veder.

Parenti je pregledal tudi ta prostor natančneje, čeprav ni bil posebno mikaven. Že ga je hotel kolikor toliko razočaran zanustiti, ko so njegove oči, ki so se medtem že navadile na somrak, opazile debelo nalico napol skrito v slami in zlomljeno v dva dela.

V tistem trenutku se je spomnil besed, ki jih je bil izrekel zdravnik takoj pri prvem pregledu smrtno poškodbe na Karlotinih sencih: »To deklico je usmrtil udarec s polenom ali palico.«

Komisar je vzdignil oba kosa palice in ju zložil. Skupaj sta sestavljala zelo debel in težek bičevnik, ki je imel na gornjem koncu še vrstico, opremljeno z vozli. Take biče imajo prekupčevalci z živino in mesarji, kadar gredo kupovat živino. Na zlomljenem mestu je manjkala v enem izmed obeh kosov trska. Parenti je bil v rani mrliča najdeno trsko shranil in je mogel zdaj takoj ugotoviti, da se je natančno prilegala luknjici.

»Ni več dvoma,« je mrmral sam pri sebi. »morilno orodje sem našel!«

V dokaz so se pokazale na zlomljenem mestu tudi različne krvave sledi,

* **Brat je ubil brata.** Na Vinkovem vrhu pri Dvoru je pred leti prevzel Zupančičev Jože posestvo od staršev. Posestvo je bilo brez dolga, izgovorjen je bil samo užitek materi Mariji, a dvema sestrama in bratu Francetu dota v skupnem znesku 40.000 din. Jože Zupančič pa je začel slabo gospodariti in je lezel v dolgove. Materi ni dajal užitka in ga je po petih letih tožila. Pri materi je živel tudi brat France, ki je bolan na očeh. Živel je iz materinega užitka in s priložitnostnim zaslužkom pri vaščanih. Družinske razmere so postajale nevdružne in je prišlo večkrat do preprirov. Lani 19. decembra je France Zupančič s sekuro napadel Jožeta in mu razbil lobanjo, da je kmalu izdihnil. Pred novomeškim senatom je bil France obsojen le na pet mesecev strogega zapor, ker se je senat na podlagi izjav priča prepričal, da je France ravnal v silobranu.

* **Na smrt obsojeni izpuščen iz ječe.** Iz mariborske kaznilnice je bil te dni pogojno izpuščen 49letni posestnik Karel Bevc iz Virštanja pri Podčetrtku. Porotno sodišče v Celju je leta 1923 obsodilo Bevca zaradi umora tasta na smrt na večalih Bevc je bil pozneje pomiloščen na 16 let težke ječe. Njegova žena je po 11 letih njegove kazni zahtevala ločitev zakona. Bevcova mati še živi v Virštanju in je stara 73 let. Ko je bil Bevc izpuščen iz ječe, je najprej obiskal svojo mater v Virštanju. Zdaj hoče začeti novo življenje, se pomiriti s svojo ženo in se posvetiti svojemu posestvu.

* **Cigani nevarni tatovi konj.** Znani cigani Djurdjeviči iz okolice Belovara so 24. januarja ponoči v mestu Grubišnem polju ukradli kmetu Androviću par žrebcev, vrednih 10.000 dinarjev. Orožniška patrula je pod vodstvom podnarednika g. Viktorija Praznika po desetdnevem napornem poizvedovanju v okolici Zagreba izsledila ukradena konja in ju izročila lastniku. Nekaj članov Djurdjevičeve tolpe je že pod ključem.

* **Vlom na Teharju.** V nedavni noči so neznanici vdrli v mesnico g. Sikoška na Teharju pri Celju in odnesli za 2000 din mesa in klobas.

* **Tatinska družba z Barja.** Pred dnevi je bil aretiran bivši pekovski mojster Jože Ferjančič iz Most. Možak je bil zapleten v vlom, izvršen v Tonijevo trgovino na Rudniku. V zvezi z njegovo aretacijo je policija odkrila tudi skladišče nakradenega blaga v neki hiši na Jurčkovi poti. Vso zalogo so s tovornimi avtomobili prepeljali na policijsko upravo,

kakor je dognal komisar, ko je bil stopil iz klavnice v bolj razsvetljeno kuhinjo. Po vrhu vsega je našel na zlomljeni palici še nekaj okrvavljenih plavih las. Torej je bilo nedvomno dokazano, kje je bil zločin izvršen.

Parenti je spet poiskal zdravnika, ki je bil še zmerom zaposlen v sobi bolehe Pepine.

»Ali ni nič novega?« je vprašal komisar zdravnika.

»Ne,« je odvrnil zdravnik. »Pravkar sem delo končal. Moja domneva je potrjena. Deklica je bila umorjena na ta način, da jo je nekdo z vso silo udaril s kakšno težko palico po levih sencih. Vse druge poškodbe, ki se vidijo na truplu so praske ali odrgnine, nastale zaradi vlečenja trupla po trnju ali pa po zemlji, polni ostrega kamenja. Kakor sem bil že rekel, ni bilo nikake borbe. Žrtev se ni branila. Nedvomno je roka, ki je zadala dekletu smrtni udarec, izredno močna. Zločin se je zgodil med deveto in deseto uro sinoči... Vem sicer, da vam bodo ti podatki le malo koristili, toda žal, kaj drugega nisem mogel ugotoviti. Doma vam bom takoj napisal celotno poročilo in ga vam poslal.«

3.

Parenti je bil prepričan, da je na pravi sledi. Zato se mu je zdelo, da zdaj nima več mnogo dela. Pepino je sklenil zaslišati kar na licu mesta, ker je zaradi niene bolehnosti ni mogel poklicati v svoj urad. Prav tako se mu je zdelo najpametnejše, zaslišati staro Lenehičko kar na domu, nato pa aretirati njenega sina, nad čigar glavo so se kopičili dokazi. Iz previdnosti je še prej poslal enega

kjer jo zdaj urejajo in razkazujejo, kod vse je kradla Ferjančičeva družina. Policija je aretirala tudi gospodarja in gospodinjko hiše, kjer so vlomilci hranili svoj plen. Po večini izvira blago iz vlomov v trgovine.

* **Moža, ki je sleparil krstne botre,** so prijeli. Pred dnevi se je pojavil v Celju neki možki in obiskal več gospa in jih naprosil, da bi šle njegovemu otroku za krstno botro. Mnogo gospa je ustreglo njegovi prošnji. Mož jih je prosil za denar na račun krstnega darila in je prejel po 50 do 100 din. Neki gospe je dejal, da bo krst v Konjicah ter ji povedal dan in uro krsta. Gospa je najela na dan krsta avto in se peljala iz Celja v Konjice, kjer je izvedela, da je naselila sleparju. Na podlagi tiralice so orožniki zdaj v okolici Konjice aretirali nekega delavca in ga izročili celjski policiji.

* **Dve starejši žrtvi davice.** Pred kratkim se je pojavila v Loki pri Zidanem mostu davica in se lotila tudi odraslih ljudi. V celjski bolnišnici sta umrli za to boleznijo dve hčerki cestaria Gradišnika iz Loke, 18letna Justina in 22letna Matilda.

* **Po osmih letih najden tatinski zaklad.** Te dni je posestnik Gostenčnik iz Meze nala gal tramovje ob občinskem kolovozu v bližini posestnika Potočnika in v neki jami našel velik zavoj raznovrstnega suknene blaga in moških oblek. O tem obveščeni orožniki so ugotovili, da gre za del blaga, ki je bilo dne 30. avgusta l. 1931. ukradeno v Konzumnem društvu v Mežici. Za v omilci je tedaj zmanjkala vsaka sled. Zdašna najdba je pokazala, da so vlomilci del plena skrili v omenjeno votlino. Blago je imelo pred osmimi leti vrednost kakih 5000 din, zdaj pa je seveda že nerabno. Sklepa se, da so izvršili pred osmimi leti vlom v mežski konzum storici iz bivše Avstrije. S plenom so pobegnili preko meje. Ker je do omenjene jame pot po ravnam, so lahko nosili ves plen. Od jame naprej proti meji je pot zelo strma in so storilci del plena skrili v jamo z namenom, da pridejo pozneje ponj. Naibže pa so jih v Avstriji zaradi kakšnih drugih zločinov zaprli ter so morali opustiti namero.

* **Preživljali so se s tatvinami koles.** V preteklem letu je bilo ukradenih v Mariboru okoli 150 koles. Naposled se je posrečilo zajeti tatvinsko družbo, ki je kradla kolesa in jih predelovala. Preživljala se je izključno s tatvinami koles. Glavni krivci so se morali te dni zagovarjati pred mašnim senatom. Ob-

sojeni so bili: 27letni brezposelni tkalec Srečko Germ iz Nove vasi pri Mariboru na leto dni strogega zapora, 300 din globe in izgubo častnih državljanskih pravic za dobo treh let, 31letni Adolf Pinter na štiri leta strogega zapora in petletno izgubo častnih državljanskih pravic, 22letni Bruno Gajšek od Device Marije v Brezju na dve leta strogega zapora, 300 din globe in izgubo častnih pravic za dobo štirih let, 25letni čevlarski pomočnik Anton Lovše na tri mesece strogega zapora in 300 din globe pogojno za dobo dveh let, 40letni trgovski potnik Friderik Mavrič pa na tri mesece strogega zapora in 300 din globe.

* **Žaloigra nezakonskega otroka.** Pred mali kazenski senat v Ljubljani je prišla boječa ženska Antonija, ki je bila obtožena, da je svojega nezakonskega, gluhonemega in duševno zaostalega sina, 4letnega Pavla zapustila in s tem dala priložnost, da bi otrok

prišel v življenjsko nevarnost. Zgodba sama je res žalostna. Antonija je prosila povsod, da bi ji sprejeli otroka v oskrbo in vzgojo. Obrnila se je tudi na ljubljansko gluhonemnico. Ugodili so njeni prošnji in ji pisali, da otroka sprejmejo. Lani 29. novembra, kakor je to sama pripovedovala, je prišla v Ljubljano z otrokom. V gluhonemnici ni tako opravila, kakor bi sama rada hotela, zato se je z otrokom vrnila domov proti Litiji. Na postaji Devici Mariji v Polju je izstopila in šla z otrokom do gostilne Ivana Savška. Tu je otroka pustila in izginila. Državni tožilec jo je zdaj obtožil, da je s tem ogražala življenje osebe, ki je bila pod njenim varstvom. Gostilničar Savšek je pozneje dečka sprejel v oskrbo, ko je videl, da fantek okrog tava in išče mamico. Obtoženka je dečanje priznala in sodnikom povedala svojo nesrečo. Bila je obsojena na tri mesece strogega zapora pogojno za tri leta.

Skopost je pognala milijonarke med beračice

Na koncu ameriškega mesta Detroit je zgorela hišica. Pri požaru so bile tri osebe hudo ranjene, štiri samo laže, nekaj žensk pa so rešili iz ognja brez vsake poškodbe. Toda vedle so se kakor blazine, tako da so jih morali zvezati in izročiti stražnikom v nadzorstvo.

Morda bi ne bila nikoli prišla na svetlo strašna skrivnost te hiše, če bi je ne zajel požar. Stala je tam v vrsti kakor druge, z žalostnimi, neumitimi okni in z odpadajočim ometom. Osemnajst žensk je živelo v njej že dolga leta skromno življenje, kakor ga žive starajoče se ženske. Nihče ni šutil, kaj jih

je združilo v samoto te hiše. Golo naključje je to skrivnost odkrilo.

Ena izmed hudo ranjenih žensk je ležala v bolnišnici in v veliko presenečenje strežnic, ki so imele vse pri požaru ranjene ženske za siromašne, je prišel k postelji umirajoče znani newyorški veleindustrijec William Kardonay. To je bil oče umirajoče ženske, ki je vsa zadnja leta hodila po predmestnih ulicah v zakrpani obleki, budila sočutje ljudi v okolici in se ni sramovala jemati od njih drobna darila. Ko je Kardonayeva umrla, je izvedela javnost, zakaj so se rešene ženske tako čudno vedle pri požaru, zakaj so kričale kakor obsedene, se hotele iztrgati svojim rešiteljem in p'antiti nazaj v plamene. V ognju je namreč bilo bogastvo v vrednostnih papirjih, hranilnih knjižicah in bankovcih. Po površni oceni je bilo tam več milijonov dolarjev.

Vsa Amerika se je začela zanimati za ta dogodek. Kmalu so sledila nadaljnja presenečenja. Kardonayeva je bila dedična milijonov. Pa ne samo ona, tudi vse druge ženske v tisti hiši so bile iz zelo bogatih rodbin in so imele toliko denarja, da bi lanko

izmed policistov v urad, da privede nekaj karabinerjev, kakor v Italiji imenujejo orožnike, ki naj bi bili na razpolago za primer, če bi se mesar Pavle Longhi, silno močan in navidezno za vse sposoben človek, ne dal mirno odvesti.

Parenti je dal bolešno Pavlo z njenim stolom vred prenesti v sobo, kjer je bil doktor Bergoni, preden je šel, pokril truplo z veliko belo rjuho. Kljub temu je Pepina prestrašeno gledala na pokritega mrljca. Zon jo je spreletavala in njeni zobje so slišno sklopotali kakor v hudi vročici.

»Zakaj ste me dali prenesti semkaj?« je vprašala.

»Komisar« ji je odgovoril z dobrohotnim glasom: »Meram vam uradno zastaviti nekaj vprašanj, drago dete, pa vas nisem hotel klicati k sebi v pisarno, da bi vas ne mučil preveč. To lahko opravim kar tu.«

Sedel je za mizico, vzela papir in pisalno orodje ter se pripravil, da bo zapisal odgovore v protokol. Na vprašanja, ki so se nanašala nanjo, je odgovarjala Pepina kratko in očitno razburjena.

Potem je Parenti nadaljeval: »Zdaj pa bi rad izvedel, kako dolgo je bila Karlota Baccijeva zaposlena v vaši prodajalni. Kje stanujejo njeni starši ali bližnji svojci? Kakšen je bil način njenega življenja? Zlasti bi rad vedel ob kateri uri je prihajala v prodajalno in kdaj je odhajala?«

»Če hočete natančno izvedeti, katerega dne je prišla Karlota k nam v službo, morate vprašati mojo mater, gospod komisar,« je odgovorila bo'nica. »Pri nas je bila kakšnih 15 do 18 mesecev. Natančno ne vem. Je sirota, in njena teta, gospa Baccijeva, ima

trgovinico s perilom v Turinu. Gospa Baccijeva je stara prijateljica moje matere. Obe sta po rodu iz okolice Milana. Zavoljo prijateljstva z mojo teto je moja mati vzela Karloto za prodajalko. Karlota naj bi se pri nas izučila, da bi lahko pozneje stopila v službo v kakšni večji trgovini z mešanimi izdelki v Turinu. Karlota je iz Turina prihajala z jutrnim vlakom v Moncalieri in je že proti polosmi uri nastopala službo v naši prodajalni. Sedla je na svoj prostor za mesnico in stregla strankam ali pa pomagala bratu pri obešanju in razvrščanju kupljenega mesa, in tudi krasila z majhnimi šopki velike kose volovskega in kostrunega mesa. Jedla je z nami, zvečer po šestih pa je hodila na postajo in se vozila domov k teti.«

»Ali se ni nikdar zgodilo, da bi se bila zvečer pozneje odpeljala v Turin?«

»Zelo redko in samo takrat, kadar je prišla tudi njena teta k nam. Obe sta potem pri nas večerjali in se peljali z nočnim vlakom.«

»Kdaj ste Karloto zadnjič videli?«

»Sinoči kmalu po šestih uri.«

»Ko se je pripravljala, da odide na postajo?«

»Da. Nikdar ni zapustila naše hiše, da se ne bi bila poslovila od mene.«

»Ali zanesljivo veste, da je od vas šla na postajo?«

»Nimam vzroka, da bi to dvomila. Šla je proti mestu.«

»Toda z vlakom se ni peljala, kakor zdaj vemo.«

»Žal, ne,« je odvrnila Pepina žalostno. Spet jo je spreletela zoba, in njene oči, ki so se proti njeni volji zavrtele na prostor,

kjer je ležal mrljč, so se polne groze obrnile stran.

»Ali kaj sumite?«

Mala pohabljenka je odkimala. »Koga pa naj sumim?« je odvrnila ostro.

»Kakšnega značaja je bila Karlota?«

»Bila je dobrega srca, vendar malo spogledljiva, kar pa je bilo odpustljivo, zakaj bila je tako lepa, da je vsem moškim mešala glave.«

»Kakšno je bilo razmerje med vašim bratom in dekletom? Slišal sem, da se je hotel z njo oženiti, a so bile neke ovire.«

Pepina ni takoj odgovorila in komisar, ki jo je neprestano ostro gledal, je opazil izraz očitnega oklevanja v njenih potezah. Zato jo je vprašal: »Zakaj ne odgovorite?«

Obraz bolehtne pohabljenke je zdajci pokazal nenavadno odločnost, in odgovorila je: »Zaslišujete me kakor zločinko, vendar vam hočem tudi na to vprašanje odgovoriti. Da, moj brat se je dolgo bavil z misljo, da bi se oženil s Karloto. Ona pa ga ni ljubila, zavoljo česar ni bilo iz tega nič. Že dolgo ni bilo o tem več govora. Ovire, o katerih ste govorili, so bile le pri Karloti, ki si je želela odčenejšega in bogatejšega moža.«

»Vi torej mislite, da po njeni odklonitvi pozneje ni moglo priti do zblizanja med obema?«

»Toda zblizanje je bilo čisto nepotrebno, saj med njima ni bilo nikakih pravih sporov.«

»Prav, prav,« je rekel komisar, da bi prišel na nadaljno vprašanje. »Kaj je včeraj počel vaš brat?«

(Dalje)

lepo živele v razkošju in še drugim pomagale k sreči. Ena izmed njih, Harsova, je bila lepa ženska. Bilo ji je šele 23 let, in bi bila lahko tudi brez svojega velikanskega imetja očarala marsikatero mladega moškega. Kaj je pognalo te čudaške ženske v mračno zavetje predmestja? Harsova je prav preprosto pojasnila to uganko. V to čudno zavetišče je pognala bogate ženske njih skopost. Bala se, da ne bi izgubile denarja, da ne bi obubožale, da ne bi jim kdo denarja vzel.

Menda je bila to kar nalezljiva lakomnost. Vsaka izmed teh žensk je bila zelo bogata. Toda piti ena izmed njih ni zaupala denarja zavodu, vse so ga hranile doma, v nogavičeve kakor beračice.

Te čudaške skopuške ženske so bile z vseh koncev Amerike. Prva, ki se je nastanila v omenjeni hiši, je bila žena senatorja Ptegetona, ki še zdaj živi v St. Louisu. Njej se je

pozneje pridružila neka šestdesetletna ženska iz Argentine, ki je išoč varno skrivališče za svoje imetje prišla v Detroit po glem naključju in se ondi seznanila s senatorjevo ženo.

Kakor bi jih bila vodila skrivnostna roka, so se shajale ženske kamnitih src v tej hiši. Osemnajst jih je bilo in vse je spajala strahna vez bolestne lakomnosti. Harsova je pripovedovala zanimive podrobnosti: Malokdaj je živelo skupaj osemnajst ljudi, in to starejših sitnih žensk, toliko let v takšni slogi in tolikem prijateljstvu kakor te ženske v tej hiši. Lakomne ljudi razumejo spet samo lakomni ljudje. Ti vedo, kaj je strah za nakopičeno zlato, za dragocene kose papirja, ki pomenijo milijone. Njih medsebojno zaupanje je bilo tako veliko, da so imele za denar skupna skrivališča. Zdaj pa je velikansko premoženje pokopano na pogorišču. Iz plamenov rešene žene so danes res beračice.

Skrivnostno zelišče mu je podaljšalo življenje na 255 let

V Indiji rase zelišče, ki ga imenujejo futitieng; ima zelo močen duh in izredno mnogo vitaminov. Pred nekaj dnevi je neka angleška družba uvozila v London prve količine te rastline, in če bodo raziskavanja res pokazala na rastlini lastnosti, kakršne ji pripisujejo indijski narodi, se bo ta podaljševalec življenja kmalu prodajal na evropskih trgih in začela se bo nova doba človeštva.

O tej rastlini pripoveduje neka stara indijska pripovedka, da jo je zasadil bog Višnu, da bi njegovi sveti sloni dolgo živeli. Pravijo tudi, da niso redki puščavniki in samotarski čudaki, ki se odpovedo vsaki

drugi hrani in žive izključno od futitienga, s čimer si podaljšajo življenje za več desetletij.

Pred nekaj leti je umrl kitajski knez Ciang Li Lun, ki je učakal starost 255 let, kakor trdijo Kitajci. Knez je redno užival to zelišče in živel tako dolgo, da je preživel vseh svojih 24 žen, dasi nikdar ni imel po dveh hkratu. Imel je okrog sto sinov. Angleška vlada je zavodu za znanstvena raziskavanja na Ceylonu dala na razpolago znaten znesek, ki naj se porabi zgolj za raziskovanje te skrivnostne rastline. Ako bo šlo delo po sreči, se bo v evropskih lekarnah kmalu pojavil futitieng.

× **Kdo more postati kardinal:** To cerkveno dostojanstvo izvira še iz srednjega veka. Naslov kardinala so dobili v teku časa člani sv. kolegija, ki je volil papeža. Papež lahko imenuje za kardinala vsakega rimskega katoličana. Tako je papež Pavel VI. imenoval za kardinala Ferdinanda Avstrijskega, sina kralja Filipa III., ko mu je bilo deset let. Prav tako je znano, da je Janez Pampil prišel v seznam članov sv. kolegija, ko je štel šest let. Toda takšne pravice se že več sto let ne izvajajo. Papež imenuje za kardinala samo visoke duhovnike, škofo, nadškofe in patriarhe rimsko-katoliške cerkve, ki jih je sedem. Kardinali se dele v dve vrsti: eni so kardinali kurije, ki prebivajo v Rimu in se navadno imenuje rimska kurija, drugi pa kardinali drugih narodov. Poslednji kardinal iz jugoslovenskih dežel je bil zagrebški škof Mihajilović sredi 19. stoletja.

× **Letalo, ki je preletelo več ko 1000 km na uro.** Ameriški podporočnik Keith, najboljši pilot za preizkuševanje letal velike ameriške letalske tvornice, bi bil moral preizkusiti odpornost nekega novega letala. Dvignil se je nad nekim jezerom 9300 m visoko. Naenkrat pa se mu je pokvarila naprava za dovajanje kisika in pilot je imel občutek, da se bo zdaj zdaj zadušil. Strgal si je napravo z obraza in omedlel v trenutku, ko je obrnil letalo skoro navpično navzdol, da bi ušel preteči nevarnosti. Letalo je zdrvelo proti zemlji. Keith se je zdramil iz omedlevice, ko je bilo letalo še kakih 300 m nad zemljo. Posrečilo se mu je naravnati letalo, da ni treščilo v jezero. V tistem trenutku mu je kazal brzino, da je letel 1078 km na uro.

× **Usoden polet v viharju nad morjem.** Neko ameriško prometno letalo je z 18 potniki in šestimi možmi posadke moralo na poletu iz Miamija v Buenos Aires pristati zaradi hudega viharja na morju blizu Portorica. Nekaj mož posadke je padlo v morje in utonilo, potniki pa so se vsi rešili.

× **Nemški načrt za izseljevanje židov.** Po vesti iz Londona je britanska vlada odobrila nemški načrt za izseljevanje židov iz Nemčije. V Berlinu bo treba ustanoviti sklad

ki bi obsegal 25 odstotkov onega kapitala, ki bo židom preostal, ko bo Nemčija dobila židom naloženo kontribucijo v znesku ene milijarde mark. 75 odstotkov bo Nemčija obdržala zase. Židom se bo dovolilo, da lahko iz Nemčije odnesejo svoje pohištvo in druge nepremičnine. Po nemškem načrtu bi se moralo iz Nemčije v teku petih let izseliti 330.000 židov, ostalih 200.000 pa bi lahko še naprej ostalo v Nemčiji.

× **Na maršala Vorošilova je bil baj pripravljen atentat.** Iz Rige poročajo, da se je na ruskega maršala Vorošilova pripravil napad. Zaroto so skovali višji oficirji morskove garnizije, 11 po številu, v zvezi s sedmimi uradniki komisariata za obrambo. Napad naj bi se izvršil na slavnostni pojedini, ki jo je Vorošilov priredil na čast maršalu Budjeniju. Iz neznanih razlogov pa je bila pojedina v zadnjem trenutku odpovedana. Doslej je bilo v zvezi s to zaroto aretiranih okoli 100 višjih uradnikov in dva generala. Vprašanje pa je seveda, ali je ta vest sploh resnična. Znano je namreč, da po svetovnem časopisju zmerom kroži mnogo razburljivih vesti iz Rusije, ki se po večini izkažejo za časopisne race.

ZAKONSKA SREČA

Jaka: »No, torej si se vendar oženil.
Miha: »Da, veš kot samec se nisem ne doma ne v gostilni prijetno počutil. Zdaj se pa v gostilni sijajno počutim...«

Popotnikova torba Zlata poroka zglednega narodnega para

Mala Nedelja, februarja.

Pri Mali Nedelji v osrčju Prlekije je bilo v nedeljo 12. t. m. redko slavlje. Po 50 letih srečnega zakonskega življenja sta stopila vnovič pred oltar zakonca Anton Belšak in žena Marija, da obnovita pred pol stoletjem storjeno obljubo, da bosta živela drug za dru-

gega. V svečanem razpoloženju so spremljali zlatoporočence njuni otroci s svojimi družinami in bližji sorodniki. Navzočna je bila tudi Neža Rudolfova, ki je spremljala pred 50 leti zlatoporočenko v cerkev k poročnim obredom. Njuna najstarejša hčerka Zefika bi prav na isti dan obhajala srebrno poroko, ako bi ne bil padel njen mož kmalu po poroki na bojišču.

Slavljenca lahko s ponosom gledata na uspeh svojega vztrajnega dela, ki ju je telesno in duševno utrdilo, da sta še oba zdrava in krepka. S svojo pridnostjo in varčnostjo sta uredila in razširila dom in posestvo.

V srečnem zakonu so se jima rodili štirje sinovi in tri hčere. Vojna vihra, ki je zaiela v svoj vrtnec tri sinove, je prizanesla vsem. Toda sin, ki je bil določen, da prevzame domačijo, se je smrtno ponesrečil, ko je štel 32 let. Ostalih šest otrok še živi. Najstarejši sin je šolski upravitelj, ostali sinovi in hčere so dobri posestniki.

Zlatoporočenec ni nikdar kadil in kot vinnogradnik vedno prav zmerno pil. Še danes je krepka opora svojemu sinu, ki mu je izročil posestvo. Njegova zakonska družica je še čila in prav rada zapoje s svojim čistim visokim sopranom kakšno pesem, najrajši zdravico, ali pa »Eno staro, ki sva jo nekdanj peli z Borkovo Nežo.« kakor pravi sama. V svojih dekliških letih je zbrala in čedno napisala debel zvezek takratnih narodnih pesmi, ki so danes že po večini pozabljene.

Zlatoporočencu je med drugimi čestitala tudi sokolska četa pri Mali Nedelji kot svojemu najstarejšemu članu. Naj ju usoda ohrani do skrajno možnih mej človeškega življenja.

Lep uspeh veseloigre »Na Trški gori«

Sv. Bolfenk pri Središču, februarja

Na podeželju imamo lepo število kmečkih odrov z izurjenimi igralci. Vsi ti odri imajo pri izbiranju iger velike težave, ker je za deželo pri nas na razpolago le malo primernih iger, a enih in istih iger ne moremo brez konca in kraja ponavljati. Zato je vsaka primerna novost dobro došla.

Eno izmed takih dobrih del je veseloigra s petjem »Na Trški gori«, ki jo je spisala ga Metka Bučarjeva, uglasil pa g. Danilo Bučar. To veseloigro je pred kratkim predvajal dramski odsek Društva kmečkih fantov in deklet pri Sv. Bolfenku ob sodelovanju pevskega zbora »Lipe«. Igra je vzeta iz kmečkega življenja in niena glasba je prepletena z narodnimi motivi. Igra ima šaljiv začetek, prehaia na koncu drugega dejanja v resnejše prizore ter se v tretjem spet razvzolja v prav po operetsko vesel konec. Delo teria precej izurjene igralce in igralke. Pri nas so jo predvajali z velikim uspehom, saj so jo morali še celo nonavljati. Dvorana je bila obakrat nabito polna navdušenih gledalcev.

Rudar je zmerom z eno nogo v grobu

Trbovlje, februarja

Nedavno zvečer se je tik pred zaključkom popoldanskega dela pripetila v vzhodnem obratu trboveljskega premagovnika huda nesreča. Mladi rudar Friderik Alauf je s tovarišem Štefanom Pavelškom prevažal z bencinsko lokomotivo s premogom napolnjene vozičke po tiru iz jame. Pavelšek je bil motorovodja in je stal ves čas na bencinski lokomotivi, medtem ko je bil ponesrečenec spremljevalec vlaka, ki je običajno na zadnjem koncu vlaka. Ko se je ob času nezgode pripeljal vlak do rudniške naselbine na Gvidi, je Alauf nenadno prihitel ob progi in skočil preko tira pred vozečo bencinsko lokomotivo. Pri skoku pa je Alauf omahnil in padel.

Motorovodja je v zadnjem trenutku sicer opazil Alaufa, toda bilo je že prepozno: stroja ni mogel več ustaviti. Lokomotiva je ponesrečenca prizadejala hude notranje po-

NAPISAL MIRKO BRODNIK

Srce v okovih

Sedmo poglavje

NADJA

Janez se je prvi trenutek tako prestrašil, da ni vedel, kaj naj stori. Pokleknil je k Brankovi postelji in mu pogledal v obraz, ki je bil blede kakor obraz mrliča. Težak, svinčen obroč ga je stisnil okoli senc. Iz Brankovih prs je prihajalo zamolklo, hropeenje, ki je Janezu razbijalo po ušesih.

Tedaj pa se mu je nenadoma zazdelo, da se je nekaj v sobi zganilo. Z občutkom preganjane divjačine se je naglo obrnil in zagledal neznanko, ki je bila pravkar stopila iz za zastora in se ozirala po sobi. Na obrazu ji je bral, da jo nekaj vznemirja. Ko se je prepričala, da ni nikogar drugega v sobi, je prihitela k postelji.

»Kaj se je zgodilo? Kaj pomeni ta krik?« Janez ji ni odgovoril. Ko jo je bil zagledal, mu je pognalo kri v obraz, da je zardel kakor petnajstletno dekle. Nekaj, česar ni poznal, mu je zategnilo grlo, da ni mogel izpregovoriti besedice. Z roko je pokazal na posteljo.

»Pojdite k vratom in stražite!« mu je velela.

Brez ugovora se ji je pokoril in počasnih korakov odšel. Bil je tako zmešan, da je čisto pozabil na besede mladega kozaka, ki je rekel, da nihče ne pride v sobo.

Naslonil se je ob podboj in pogledal po hodniku. Gledal je, gledal, toda neprestano je nekaj obračalo njegove oči k neznanki, ki je še zmeraj stala ob postelji. Potem se je nenadoma sklonila in položila Branko roko na čelo. Janez je prav dobro videl, da je nepretrgoma počival njen pogled na bledem Brankovem obrazu.

»Skočite v kuhinjo! Prinesite malo kisa!« Zdajci se je obrnila.

»Pa brž!«

Kakor bi mu bilo šlo za življenje, je stekel po stopnicah. V kuhinji je dobil staro kuharico, ki se ga je pošteno prestrašila. Ne da bi se bil zmenil zanjo, je odprl vrata v shrambo in poiskal pravo steklenico. Potem je odhitel nazaj.

Ko je odprl vrata v sobo, kjer je ležal bolnik, je za trenutek obstal na pragu. Misli je, da ga varajo oči: dekle je klečalo ob postelji, glavo pa je bila naslonila na Brankova prsa.

Ko ga je opazila, je naglo skočila pokonci in obraz ji je zalila škrlatna rdečica. Nekam zmedeno se je obrnila k njemu.

»Ne bo hudega. Srce bije mirno. Bala sem se, da ne bo prepozno.«

Brez besed ji je ponudil steklenico. Vzela jo je. Kanila je nekaj kapljic na robec in ga podžala bolniku pod nos.

Janez je opazil, kako je njena roka drhtela. V obraz ji ni mogel videti, ker so ga zakrivali njeni gosti črni lasje, ki so se ji vsuli s tilnika. In slutil je, kaj to drhtenje pomeni.

Takrat, v tistem trenutku se je zavedel, da občuti do nje nekaj več kakor golo radovednost. Takrat se je zavedel, da jo ljubi, ponižen hlapec visoko goslo, in groza ga je obšla. Kako se mu je goslo, to groziti, njemu, ki je komaj vedel, kaj je ženska, njemu, ki so ga še otroka poslali iz šolskih klopi v boj in so ga leta napravila neobčutljivega za vse? V tistem trenutku groze se je zbal, da ne bo naslednji trenutek zdrknil pred njo na kolena in ji poljubil čevlji, kakor se hlapcu spodobi. Kolena so mu že klecala in morda bi bil to storil, da se ni takrat obrnila k njemu in mu rekla trdo:

»Nazaj na stražo!«

Te besede so ga zadele kakor bič. S pobeseno glavo se je vrnil k vratom. Njegov pogled je blodil po hodniku, toda misli so mu bile drugod. Če bi bil takrat kdo prišel, bi ga bil pustil mimo.

In potem je spet pogledal v sobo. Še zmeraj je stala pri Branku, in v njenih očeh je bil ogenj, ki ga dotlej ni poznal. Ogenj, ki bi

ga bil videl tudi v temi, tudi z zaprtimi očmi. In takrat ga je obšlo drugo spoznanje.

Pomislil je, kako je bilo še pred nekaj urami. Takrat je bil miren, nič ga ne bi bilo moglo zmotiti in premagati. Zdaj pa se je nenadoma, nepričakovano vse v njem izpreverglo.

Divje mu je utripalo srce, kakor udarja kladivo ob kamen. Bal se je, da mu ne razžene prs, in pritisnil je nanje roko, da jih pomiri.

Da, to je drugo spoznanje, še strašnejše od prvega. Spoznanje, da neznanka ljubi Branko. Tista slutnja, ki ga je obšla prvič, ko ju je videl skupaj, je zdaj postala gotovost. In njemu niti pogleda ni privoščila! Nehote se mu je vrnila misel na prizor, ko jo je odkril v njenem podzemeljskem skrivališču. Takrat je klečala pred njim. Da, takrat je bil še močan, zdaj pa je bil slabič: zdaj je on hotel poklekniti pred njo! Zazdelo se mu je, da se bori z valovi, ki se hočejo zgrniti nad njim. In mimo plava čoln, in ona je v njem. Samo roko bi mu morala podati, in rešen bi bil. Ona pa se zanj ne meni. Gleda, strmi na breg, kje je on, Branko, ki je niti ne vidi. In potem se mu je zazdelo, da tone, tone, in še na pomoč ne more poklicati. In ona sedi v čolnu in ga ne vidi...

In potem se je nenadno razklenil svinčeni obroč, ki mu je stiskal glavo, kakor bi mu jo hotel zdrobiti. Svobodneje je zadihal. Sam izprva ni vedel, odkod prihaja olajšanje.

Potem ga je ona poklicala.

Ona! Kaj je vedel o njej? Malo, tako malo. Saj bi bil lahko na prste preštel ure, kar jo je prvič videl, in vendar se mu je zazdelo, da jo pozna že dolgo, strašno dolgo, da je kakor daljni mejnik nečesa, kar je že pozabil, kar je ležalo daleč za njim, z visokim plotom ograjeno, in je bil spomin na vse to mrglen in nejasen.

Pomislil je na vse, kar se je zgodilo zadnje dni, in za trenutek ga je obšla misel, prepričanje, da se ne bi mogel ničesar več spomniti. In vedel je, če bi zdaj stopila k njemu in ga vprašala, kako je bil Branko ranjen, ji tega ne bi mogel povedati. In če bi mu rekla, naj ji pove, kje so rane, bi molčal. In vendar ga je previjal vsak dan, vsak dan je gledal velike krvave zareze, ki jih je začrtala sablja, in zateklo rano, ki jo je pustil strel.

Še zmeraj je v njem zvenel njen klic, toda bil je mirnejši, prijaznejši kakor prej.

Vrnil se je k postelji in tedaj ga je mahoma prevzela gotovost, zakaj ga je minila mora, ki ga je prej tlačila, zakaj se je razklenil obroč, ki mu je prej stiskal srce.

En sam pogled v njen obraz je bil dovolj. V njenih očeh ni bilo več tistega pogleda, ki ga je takrat prevzel. To je bila tista moč, ta plamen je bil tista blazna misel, da bi pokleknil pred njo...

Zdaj je bil miren, in niti zadržal ni, ko se je njena roka dotaknila njegove. In še smehljaj se je, zakaj videl je, da je Branko boljši in da se bliža trenutek, ko bo odprl oči. In kaj bo takrat? Kaj bo rekel, ko zagleda neznanko? Res jo je že videl, toda takrat se je komaj zavedel, da je živ, pol nezavesten je še bil, in ni si mogel vtisniti njene podobe v spomin. Zdaj pa...

Kaj bo zdaj?

Tudi zanj se je bal.

Ti dnevi večnega trpljenja, te ure in noči brez spanja, ko je trepetal ob vsakem njegovem gibu, so mu ga približale.

Spomnil se je. Kakor bežna misel, ki mu je bila prej tuja, je vstal pred njim trenutek, ko je stal pri vratih in trepetal pred njenim pogledom. Takrat je nekaj kakor zavist, kakor sovraštvo do poročnika vstalo v njem. Samo za trenutek, ne, še toliko ne. Zdaj tega ni več občutil. Občutil je samo še strah zase in zanj, strah, da se še vrnejo taki trenutki, ko bo kakor oster meč stala med njima ženska, zagonetna neznanka.

»Hvala Bogu, prebujta se!«

Tako lep je bil njen glas, tako nežen. Ni ga še čul takega. Takrat, ko jo je našel v skrivališču, je bil v njenem glasu strah in trpljenje, ki se takrat ni preslo, ko je zvedela, da se ji ni treba bati. To drhtenje ga je izpremenilo, pokvarilo. Tudi takrat, ko je prišla k poročnikov postelji, je bil v njenem glasu strah. Zdaj pa je bila sama sreča, upanje...

Janezu se je zdelo, da čuje od nekega pesem, ki prihaja k njemu od nekega daleč in ga opaja, da je tudi on pijan sreče in upanja.

In vendar ta glas ni veljal njemu...

»Gospodična,« je rekel tiho. »Kmalu bo vse dobro...«

»Nadja mi recite,« je odvrnila. »Zmeraj so mi rekli tako, in zdelo se mi bo, da smo tuji, če mi boste rekli drugače. Nadja mi recite, saj smo tovariši v usodi, v nesreči... Lažje nam bo potem...«

»Nadja, kmalu bo vse dobro,« je ponovil. Sam ni vedel, kako so mu te besede prišle z ustnic, kako so mu prišle na jezik, da jih je rekel s takim glasom. Njemu, ki je skoraj štiri leta poslušal kletve vojakov in se jih še sam navadil, da so mu postale bolj potrebne kakor kruh.

»Kaj naj storim?« je vprašala v skrbeh. »Ali naj tu ostanem? Ali naj se vrnem dol v svojo pusto skrivališče?«

Ustnice so ji drhte. Njen glas je bil spet izpremenjen, nekaj kakor strast, želja po nečem lepem je bila v njej. Janez jo je preseučeno pogledal.

»Bojim se vas,« je šepnil in v njegovem glasu je bilo nekaj kakor strah pred samim seboj in pred njo, neznanko.

In potem je dodal čisto tiho, da ga je komaj čula:

»Povejte, ali ste angel ali hudič...«

Nemo, začudeno ga je ošmrla s pogledom. ... ali oboje?« je končal in se vrnil k vratom.

Naslonil se je na podboj. In potem je dejal, kakor bi se bil vdal v usodo:

»Napravite, kakor hočete.«

»Ostanem!«

Osmo poglavje

ZDRAVJE SE VRAČA

In Nadja je ostala. Skrbno kakor ljubeča mati je bedela nad Brankom in trepetala zanj. Janez, ki jo je ves čas opazoval, je čutil kakor neko zavist, ki mu ni dala miru. Časih ga je obšla želja, da bi bil tudi on tako bolan, da bi skrbela zanj, toda trenutek nato se je že tej misli zasmeljal. Misli je, kaj bo, ko uidega. Kaj bo z Nadjo, ki bo morala ostati tu in skrbeti sama zase, zmeraj v strahu, da je nihče ne odkrije. In če bodo kozaki odšli, kdo bo potem zavladal v gradu? Kaj bo z njo? Ob teh mislih ga je obšla žalost in žal mu je bilo za lepo dekle, ki jo je ljubil. In ljubil jo je, tako vroče, da mu je jelo burno utripati srce, kadar je pomislil nanjo in kadar so se uprle vanj njene globoke temne oči, kadar ga je poklicala njen lepi glas.

Stal je pri oknu in gledal v daljavo. Kotik daleč mu je seglo oko, povsod je videl samo ravnino, pokrito s snegom. Le na levi je bilo nekaj gozda. Dve poti sta držali v daljo. Katero bo njuna? Kam ju bo vodila? Ali ju popelje nazaj proti domu? In že se mu je zdelo, da sedita na urnih konjih in drvita brez smotra v daljavo. Blizu je že meja, tako blizu, da že mislita, da nista več ujetnika, da sta svobodna, da je daleč za njima grad... Grad... in lepa Nadja je tam... Stresel je z glavo in spet je moral misliti na njo, na dobro Samaritanko, ki je stala ob poročnikovem zglavju in mu skrbno pokladala obkladke na glavo. In potem, sam ni vedel kdaj in kako, je stopil bliže in ji položil roko na ramo:

»Oprostite mi, Nadja, besede, ki sem vam jih prej rekel. Žal mi je, da so mi ušle...« Obrnila se je in ga pogledala, da mu je postalo toplo pri srcu:

Kaj naj vam odpustim? Nimam vam česa odpustiti.

Pobesil je glavo in se zagledal v tla. Čez nekaj časa se je spet obrnila k njemu.

Dalje prihodnjič

škodbe, za katerimi je po prevozu v trboveljsko bolnišnico umrl.

Zakaj je nesrečni Alauf tik pred vozečim strojem hotel preskočiti progo, njegov tovariš ne more pojasniti, in je odgovor na to vprašanje ponesrečenec vzel s seboj v grob. Pokojniku, ki je bil med tovariši zelo priljubljen, bodi ohranjen lep spomin! Njegovim svojcem naše iskreno sožalje!

Kako živimo pod Menino planino

Bočna pri Gornjem gradu, februarja.

Redkokdaj se oglasimo iz Bočne, lahko bi rekli letoviščarske vasi, ki stoji tik pod Menino planino s svojo na gričku stoječo cerkvijo, župniščem, mežnarijo, šolo in občinskim uradom, ki ponosno kraljuje nad lepo urejeno vasio. Naša vas je kakor malokatera lepa in snažna. V zadnjih letih se je tudi povečala z novimi hišami, med katerimi je najlepša vila g. Kropuška.

Lansko leto je Pevsko društvo postavilo tudi lep spomenik v vojni padlim vojakom, letos pa bo olepševalno društvo zgradilo kopališče v Kropi in je v ta namen odkupilo zemljišče od g. Zavolovška. Dohodki maškarade, ki jo je društvo priredilo na malopustno nedeljo, se porabijo v to svrhu.

Kakor povsod, tudi pri nas ne manjka kritike. Pravijo pa, da je kritika povsod dobra. Zato jo tudi mi blagohotno jemljemo na znanje.

Potrebni smo v Bočni malo večje dvorane, ker je Zmavčeva za večje prireditve premajhna. Upajmo, da tudi to še pride. Morda dobimo večjo dvorano, odnosno dom, ki bo v ponos Bočni. Biti pa moramo složni, saj pregovor pravi: »Sloga jači, nesloga tlači!«

Kakor vidite, smo Bočani društveno delavni, čeprav smo od prvega do zadnjega »flosarji«, ki vozimo splave od pomladi do pozne jeseni, če pa dopušča vreme, še v zimo z naše prve splavarske postaje, odnosno začetka Kroke, pa dol v Beograd in Veliko Gradišče, kjer je zadnja postaja. Nato pa se vračamo, pozabivši vse hudo, ki nas je po potu zadelo, veselo nazaj v našo lepo Slovenijo. No, pa še enkrat zapišimo: »Bočani, v slogi je moč!«

Naši na tujem

Zlata poroka med vestfalskimi rojaki

Homburg-Hochheide, februarja.

Zlato poroko sta slavila 3. t. m. rojaka Franc Rojc in žena Ivana, roj. Velkavrhova. Rojc je po rodu iz Kamnika, njegova družica pa iz Ljubljane. Oba sta zavedna Slovenca in priljubljena med rojaki. Ob priliki zlate poroke sta bila deležna veliko čestitk in daril. Tudi društvo sv. Barbare ju je obdarovalo po svojih močeh.

Dasi jima življenjska pot ni bila nikoli postlana z rožicami sta doživela lepo starost. Slavljenec šteje 78 let, slavljenka pa 81 let. Žal je slavljenka že dve leti tako bolna, da ne sme s postelje. V zakonu sta vzgojila dva sina in eno hčer. En sin živi v Jugoslaviji, drugi pa na Saksonske. Hči je vdova in oba zlatoporočenca bivata pri njej. Sta oba zvesta naročnika in bralca »Domovine«. Želimo jima še dolgo vrsto let!

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)
odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vršni vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64 — Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija, št. 1453-36 Ned Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Iz kolonij naših ameriških rojakov

Cleveland, februarja.

V Clevelandu je začel izhajati nov slovenski tednik »Glas slovenske dobrodelne zveze«, katerega urejmeta g. Franc Turk za slovenski del, g. Rudi Lokar pa za angleški del glasila.

V slovenski naselbini v Clevelandu je umrlo v letu 1938. 316 rojakov in rojakinj. Med temi je bilo 157 moških starih nad 21 let, 122 žensk starih nad 21 let, 20 otrok moškega in 17 ženskega spola. Med umrlimi je bilo 258 naseljencev iz raznih krajev stare domovine, ostali 58 pa je bilo rojenih v Ameriki.

V Clevelandu je zadela kap v cerkvi med mašo rojakinjo Marijo Firovo, rojeno Lesarjevo. Bila je na mestu mrtva. Štela je 65 let in je bila doma iz Kota pri Ribnici na Dolenjskem. V Ameriko je prišla pred 31 leti. Zapušča moža, tri sinove in eno hčerko. Prav tako je za kapjo umrla v Clevelandu 30letna Marija Gerlova.

V Clevelandu je smrt v kratkem času pokosila dve Slovenki: Ivano Ferjančičevo in Marijo Glavičev. Dalje je v Clevelandu v mestni bolnišnici umrl Leopold Peček v starosti 44 let. Doma je bil iz Roba pri Velikih Laščah in je prišel v Ameriko pred 26 leti.

V Clintonu je umrl rojak Janez Strniša v starosti 62 let. Doma je bil z Grma pri Novem mestu in je prišel v Ameriko pred 35 leti.

V Clevelandu je bil na ulici oropan za vsoto 42 dolarjev rojak šofer Lovro Bandi. Razbojnik je skočil k njemu, ko je Bandi ustavil avto, in mu pobral denar.

V Frontenacu se je rojaku Antonu Potočniku v avtomobilu vnel gasolin, kar mu je prizadejalo precej hude opekline, da je moral v bolnišnico.

V Chicagu je umrl rojak Martin Humlan, doma iz Radovice v Beli krajini. Zapušča ženo in hčerko.

V Mogadoru je umrla rojakinja Marijana Župčeva, stara 77 let. Doma je bila iz Podpeči pri Preserju in je bivala v Ameriki 12 let.

V Clevelandu je umrla Karolina Draškova, rojena Toffandova, stara 74 let, doma iz Krške vasi.

V Willardu je umrl Ivan Zalar, star 61 let. Pokojnik zapušča ženo, dva sinova in eno hčer. Doma je bil iz Iga pri Ljubljani.

V Braddocku je umrla rojakinja Katarina Nemaničeva v starosti 74 let. Doma je bila blizu Metlike v Beli krajini. Umrla je za srčno napako, za katero je bolehal že več let. Živela je v Braddocku 56 let. Zapušča dva sinova in dve hčeri.

V New Yorku je umrl Viljem Čagran, star 26 let. Eden njegovih bratov je Jožef Čagran, župnik v La Salleju.

Na božični praznik 25. decembra je bil na radijski postaji v Clevelandu slovenski radijski program. Clevelandsko slovensko pevsko društvo »Lira« je namreč pol ure pelo najlepše slovenske pesmi.

Ljubezenska žaloigra jugoslovenskega državljana v Franciji. Iz Autevilla v Franciji poročajo: Ličan Jovan Raška je bil zaposlen na nekem veleposestvu, kjer se je zaljubil v 35letno Jugoslovanko Jeleno Dokovo. Te dni je prišel k nji in petkrat ustrelil s samokresom v njo, da jo je hudo ranil. Potem je šel k svoji drugi ljubici Ani Badisovi in jo ustrelil v srce. Nato si je Raška končal življenje.

Iz Oberhausna - Osterfelda (Nemčija) nam pišejo: Dne 15. januarja so imeli obdarovanje otrok in ubožnih članov in članic tukajšnjega moškega in ženskega društva. Moškemu društvu predseduje g. Jakob Šteh, ženskemu pa ga Lunbrova. Srčna hvala dobrotnikom za pomoč, posebno g. Mariču in njegovi soprogini za darila, s katerimi smo našo deco prav razveselili. Lepa hvala tudi gospodinu od konzulata v Düsseldorfu za obisk. Po obdarovanju smo se še dolgo v noč prijetno zabavali s slovesnimi govori in plesom.

Listnica uredništva

Buer-Hassel. Najbrž nismo prejeli. Pošljite še enkrat.

Ženski vestnik

Razna lepotična sredstva

Sok iz čebulice bele lilije in pravi cvetlični med, vsakega po 60 gramov, zmešaj in dodaj 30 gramov raztopljenega belega voska ter še enkrat dobro zmešaj. Vlij v primerno posodico in pokrito hrani, da se ne napraš. S to pomado si vsak večer tenko namaži lice, zjutraj pa si lice umij v mlačni vodi, nato še v mrzli vodi in ga dobro obriši. To pomado so ženske uporabljale že v 14. stoletju.

Druge pomade za lice in roke. Stiri jajca skuhaj v trdo. Kuhana olup in izlušči rumenjake. V votlino beljaka pa natresi stolčnega rjavega sladkorja in mirte v prašku, vsakega pol (oboje dobiš v lekarni ali drogeriji). Beljake položi nato v kozico in na slabem ognju počasi segrevaj, da se sladkor stopi. Nato pomešaj sok, ki se je izcedil, s čisto neslano svinjsko mastjo. Masti daš 30 gramov in dobro zmešaj. Tudi to pomado daš v posodico. Uporablaj jo vsak dan, in sicer tako, da si proti jutru namažeš lice (vsaj dve uri, preden vstaneš) in ko vstaneš, se umiješ in obraz z brisačo dobro zdrgneš.

Tretja pomada. 100 gramov čiste masti (neslane), 100 gramov soka sivk (dobiš v lekarni ali drogeriji), pet gramov benzoejeve tinkture (tudi dobiš v drogeriji) in 100 gramov belega voska. To zmešaj in na slabem ognju segreješ, da se vosek raztopi. Vse skupaj potem dobro zmešaj. S to pomado je najbolje namazati si lice zvečer.

Še ena pomada. Vzemi 30 gramov sirovega masla, 10 gramov belega voska, 40 gramov soka iz čebulice bele lilije, 20 gramov rožne vodice in 40 gramov mandeljnovnega olja. Vse to skupaj v posodici raztopiš nad soparo, zmešaj in daš v posodico. S to pomado si vsak večer namažeš obraz. Zjutraj si pa lice umiješ in potem še zdrigneš z alkoholom.

Vsi ti recepti so še iz srednjega veka in pričajo, koliko so se trudile že takrat ženske za lepoto. Vsa moderna lepotična sredstva so bolj ali manj pripravljena po teh starih receptih. Le bolj zveneča imena imajo in so tudi dražja.

Kako se vedemo pri jedi

Dobro vzgojen človek pazi pri jedi, da se bo dostojno vedel. Obleka, četudi je še tako moderna in lepa, ne prikaže še človeka, da je fin. Le po njegovem vedenju pri jedi, v vsakdanjem življenju, v družbi spoznaš, kakšen človek je.

Posebno matere bi morale učiti svoje otroke, da bi se pri jedi dostojno vedli. Ne dopustite, da brska po krožniku, razliva jed po mizi, da se ves namaže po obrazu. Maha z žlico okoli sebe. Otrok je treba naučiti lepo jesti, ker mu bo to v življenju vedno prav prišlo.

Napačno je, držati se tega: saj smo doma, vse naj bo po domače. Kako težko je človeku, če nanese priložnost, da je povabljen v finejšo družbo umihwyrdgovc. Šaj v finejšo hišo, pa ne ve, kako bi se vedel pri mizi in je ves v zadregi in bi najrajši pobegnil. Zato obvaruj svojega otroka takih mučnih trenutkov v poznejšem življenju in ga nauči potrebnega lepega vedenja.

Kako grdo je gledati pri mizi, če je juha ali sploh jed vroča, kako ljudje pihajo vanjo, cmekajo in podobno. Če je jed vroča, jo malo premešaj in počakaj, da se malo shladi, šele nato prični jesti. Tudi je nespodobno, rezati kruh ali ga odgrizniti od kosa. Kruh moraš lomiti z roko.

Servieto si pregrni čez kolena, nikdar je pa ne zatikaj za vratnik ali izrezek telovnika. Če si povabljen, ne briši krožnikov ali

Preproge rastori odeje linoleum žimnice ptiči garniture obrisače

V NAJNOVEJŠIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIM CENAM

SAMO

Stenmecki
CELJE (97)

NAJVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI! CENIK ZASTONJ

čas s servieto, ker s tem žališ gospodinjino in se sploh ne spodobiš. Jej dostojno in ne požrešno tudi doma pa ti potem ne bo nerodno, kadar boš v družbi.

Za kuhinjo

Jetra s smetano. Telečje jetra polij z mlekom in naj tako stojijo eno uro. Nato jih vzemi iz mleka in obriši. Pretakni jih s svinino, povaljaj v moki in jih opec po obeh straneh na vroči masti. Ko se zapečejo, jih pokrij in duši dalje, da se vsa kri poduši. Nato jih deni na topel krožnik in pokrite postavi na toplo. K soku pa prilij osminko litra kisle smetane, po potrebi še malo osoli in naj dobro prevre. Sok polij po jetrih in daj z makaroni na mizo.

Pire iz jeter. Pol kile telečjih jeter duši na malo masti in še topla pretlači skozi sito. Ko se shladijo dodaj en rumenjak, malo olja, malo limonovega soka in malo žolce ter zmešaj, da postane gosto. Primerno posodo pomazi z oljem, noter stresi jetra, razravnaj in postavi posodo na hladno, da se strdijo. Preden daš na mizo, podrži posodo za trenutek v kropu in zvrni na krožnik. Daš z gorčično majonezo na mizo. Majonezo pripravi takole: Kuhan rumenjak dobro zmešaj z eno žlico gorčice in po kapljicah prilivaj dve žlici olja in mešaj, da se zgosti. Nato dodaj po okusu še malo kisa in soli.

Klobasice iz jeter. Pol kile jeter (telečjih, svinjskih ali od perutnine) prepražiš na malo masti. Obenem z jetri praži tudi košček teletine in malo suhih ali presnih poparjenih gob. Ko so jetra mehko dušena in so se malo shladila, jih zreži na tenke koščke, primešaj dva rumenjaka in drobtin ter naredi za prst dolge in debele klobasice. Speci jih na vroči masti. Kadar pripravljáš jetra, jih osoli tik pred tem, preden jih daš na mizo, sicer postanejo trda. Jetra so zelo priporočljiva za slabokrvne ljudi.

Jetra s smetano. Telečja jetra polij z mlekom, jeter očisti vseh kožic in jih drobno zreži. Nato zmelji na strožku. Pol žemlje namoči v mleku, jo ožmi, zmešaj z jetri in oboje še enkrat zmelji na strožku za meso. Primešaj malo drobno sesekljane čebule, malo soli, popra in dva rumenjaka. Stoli trd sneg dveh beljakov in ga primešaj. Kozo dobro pomazi z mastjo, potresi z drobtinami, noter stresi jetra, razravnaj in speci. Daš z gobovo ali sardelno omako na mizo. Hladna pasteta je tudi dobra kot namazek na kruh.

Praktični nasveti

Da nam molji ne bodo grizli obleke. Molj zleže junija in julija jajčka v obleko in kožuhovino, in ličinke potem napravijo v obleki cele hodnike. Čez dva tedna zleti iz ličinke metuljček in dela škodo dalje. Maja in potem v času, ko leta največ moljev, moramo volnene reči zelo zračiti, iztepati, pregledovati, odstranjevati masne madeže, posipati s kakim sredstvom zoper molje, dobro zavijati in neprodušno zapirati. Kožuhovino in obleke, ki bi se jih lahko lotili molji, dobro prezračite, morda tudi operite, potem pa zavite vsak kos v platno tako, da molji ne bodo mogli do njega, noter pa denite kako ostro sredstvo proti moljem (terpentin in

podobno). Plašče lahko zašijete v stare neraztrgane rjuhe in jih obesite v osnaženo omaro. Manjše kose obleke ali kožuhovine dobro posujte s poprom in zavijte v časopisni papir, potem pa zalepite. Če imate za shrambo lesen kovčeg ali leseno skrinjo, jo obrišite s cunj, namočeno v ostrem lugu, in izžveplajte. Žveplanje mora trajati vsaj tri ure. Potem zložite kose obleke v kovčeg, ga dobro zaprite in zalepite luknjo pri ključavnici.

Radio Ljubljana

od 26. februarja do 4. marca

Nedelja, 26. februarja: 8.00: Vesel pozdrav (plošče). — 8.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 8.45: Verski govor (dr. Roman Tominec). — 9.00: Napovedi, poročila. — 9.15: Angleške skladbe (plošče). — 10.00: Radijski šramel: vmes samospevi Andreja Jarca ob spremljevanju klavirja. — 11.30: Operni spevi in odlomki (sodelovali bodo Tamara Velbička in Ivan Petrov, člana beograjske opere, in pomnožen radijski orkester). — 13.00: Napovedi. — 13.20: Pevski zbor »Sava«. — 14.00: Godbe na pihala (plošče). — 17.00: Kmetijska ura: Kreditne zadruge, temelji narodnega gospodarstva (dr. Jože Basaj). — 17.30: Cimermanov kvartet. Vmes vurliske orgle in havajske kitare (plošče). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Djura Jakšić — ob 60letnici njegove smrti. — 19.50: Klavirski koncert Herte Seifertove. — 20.30: Zabavni koncert radijskega orkestra. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Schumann: Karnevalska suita op. 9 (plošče).

Ponedeljek, 27. februarja: 12.00: Razne zborovske točke (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Lahka glasba (radijski orkester). — 14.00: Napovedi. — 18.00: Zdravstvena ura: Paberkki iz vsakdanjega življenja. O teku (dr. Breclj). — 18.20: Citraške točke (plošče). — 18.40: Umetniški značaj slovenskega Štajerja (dr. Fran Stele). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Bogastvo solca in lepota jugoslovenske zemlje (Kosta Popović iz Beograda). — 19.50: Zanimivosti. — 20.00: Koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta. — 20.45: Večerni koncert radijskega orkestra. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Prenos plesne glasbe iz restavracije »Emone«.

Torek, 28. februarja: 11.00: Šolska ura: Naš skladatelj Emil Adamič — glasbeno predavanje in plošče (Vinko Rupnik). — 12.00: Naši pevci, naše pevke (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Šramel »Škrgjanček«. — 14.00: Napovedi. — 18.00: Koncert radijskega orkestra. — 18.40: Problem malega naroda (dr. Fran Veber). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. Aleksa Bačvanski, srbski gledališki umetnik (prof. Borivoje Stojković iz Beograda). — 19.50: Deset minut zabave. — 20.00: Odmevi iz Angleške (plošče). — 20.20: Fran Finžgar: Dekla Ančka (član radijske igralske družine). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Lahka glasba (radijski orkester).

Sreda, 1. marca: 12.00: Vsakemu nekaj (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Narodne pesmi s spremljevanjem harmonike. — 14.00: Napovedi. — 18.00: Mladinska ura: Arnošt Adamič: Zavzetje severnega tečaja — poučna zvočna igra (člani radijske igralske družine). — 18.40: Vprašanje kmetijskih delavcev (Milan Valant). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Prenos »Balkanskega koncerta« z Dunaja (Dunajski simfonični orkester pod vodstvom Vukdragovića, glasbenega vodje beograjske postaje, Slavko Popov, bolgarski čelist, Marinesco, rumunski tenor). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Pesmi iz Švice (plošče).

Četrtek, 2. marca: 12.00: Zvezde pojo (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14.00: Napovedi. — 18.00: Dvospevi in samospevi ob spremljevanju klavirja (peli bosta Dragica Sokova in Štefka Korenčanova). — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Predavanje Sokola kraljevine Jugoslavije. — 19.50: Deset minut zabave. — 20.00: Pevski zbor »Ljubljana« (dirigent Koporc). — 20.45: Slovenska glasba (radijski orkester). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Originalna švicarska godba (bratje Malenškovi).

Petek, 3. marca: 11.00: Šolska ura. Marč doma in v prirodi — dialog (vodil bo Miroslav Zor). — 12.00: Slovenske pesmi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14.00: Napovedi. — 18.00: Ženska ura: Mati se vzgaja ob svojem otroku (Vlasta Sterletova). — 18.20: Pisan drobšč (plošče). — 18.40: Francoščina (dr. Štanko Leben). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Trgovske zveze Bosne in Hercegovine z Dubrovnikom in Benetkami v XVIII. stoletju (Safet Burina iz Beograda). — 19.50: O varstvu prirode (Kunaver Pavel). — 20.00: Orgelski koncert (prof. Pavel Rančigaj); vmes samospevi (Štefanija Pavlovčičeva). — 21.15: Simfonična glasba (radijski orkester). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 4. marca: 12.00: Plošča za ploščo pisana zmes. — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Plošča za ploščo pisana zmes. — 14.00: Napovedi. — 17.00: Otroška ura a) Selma Lagerlöff: Kako je Niels Holgerson popotoval z divjimi gosmi (povest v nadaljevanjih); b) Dogodivščine mišk Miki (članice narodnega gledališča). — 17.50: Pregled sporeda. — 18.00: Za delopust (igral bo radijski orkester). — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Knjige in čitatelji v južni Srbiji v XIX. stoletju (Petar Mitrović iz Beograda). — 19.50: Beseda k prazniku (Fran Finžgar). — 20.00: O zunanjih politikah (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: O žabah, klobasah in drugih rečeh (kmečki pisan večer; besedilo napisal inž. Muck; izvajali bodo člani radijske igralske družine; sodelovali bodo Fantje na vasi in radijski orkester; vodil bo inž. Ivan Pengov). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Lahka glasba (radijski orkester).

Harmonike vseh tip in vrst po tovarniških cenah dobite v domu glasbe R. WARBINEK, Ljubljana, Miklošičeva cesta 4 (pri Frančiškanski cerkvi)

Sadjarji!

Temeljito in ceneno boste uničili škodljivce na sadnem drevju s pomočjo domačega sredstva

SHELL BILJOBRAHA

Tisoči sadjarjev so se o tem prepričali.

Dobi se pri trgovcih, ki prodajajo sredstva proti škodljivcem ali neposredno od nas. Zahtevajte brezplačna ilustrirana navodila.

JUGOSLAVENSKO SHELL D. D.

ZAGREB, Gajeva ulica 5

LJUBLJANA, Miklošičeva 2

MARIBOR, Glavni trg 24

Amerika zgradi ceste za 40 milijonov avtomobilov

Ameriške ceste so bile še nedavno vsemu svetu za vzgled. Vendar je pa ravnatelj ameriških podjetij za gradnjo cest Upham izjavil, da zdaj ne ustrezajo več potrebam časa. Upham je dejal, da bo v bodočih 10 letih naraslo število avtomobilov v Ameriki za 40 milijonov. Temu ogromnemu številu motornih vozil ne bo več zadostovalo združeno omrežje avtomobilskih cest ne po številu ne po obsegu. Za odlične avtomobilske ceste smatra Upham nove nemške državne

avtomobilske ceste, zgrajene za štiri kolone motornih vozil. Za gradnjo novih cest vlada v Ameriki veiko zanimanje. Ne samo država in ministrstvo za vojsko, temveč tudi posredne avtomobilske tvornice in velika mesta bodo podprla pospeševanje gradnje modernih avtomobilskih cest. Američani nameravajo zgraditi najmodernejšo cestno omrežje segajoče od enega morja do drugega in od severa do juga. Tako bodo zaposleni stotisoči delavcev dolga leta.

Za smeh in kratek čas

FILMANI

Režiser: »Vi torej tečete do mostu, splezate na ograjo in skočite v vodo.«

Igralec: »A jaz vendar ne znam plavati.«

Režiser: »Nič ne de, saj vode tako ne bomo filmali.«

PREMETENO

Kun, gunda: »No, kje pa imate svoje ljubke golobčke?«

Adelajda (žena bankrotiranega bankirja): »Bili so go'obi pismonoše in jih je vzel moj mož s seboj; ker me po tem potu brezskrbneje obvešča kakor po pošti. Policija ima danes že novsod svoj ncs.«

SMOLA

Kuharica, ki je komaj nastopila službo, je s svojim ljubčkom v kuhinji. Naenkrat začuje prihajajoče kosa. Naglo se ljubček skrije v zaboj za premog, pri čemer še prevrne lonec z mlekom.

Vstopivša gospodinja: »Kdo je prevrnil lonec?«

Kuharica: »Milostiva onrežite, mačka ga je plevnila.«

Gospodinja: »Čigava mačka?«

Kuharica: »Kaj nimamo mačke pri hiši?«

HITROST

Trije trgovci, Anglež, Nmec in Francoz razpravljajo o hitrosti.

Anglež: »V soboto opoldne zaprem pisarno, se napotim domov, stopim v letalo in sem v petih minutah na morski obali.«

»Jaz pa,« reče Nmec, »grem po uradnih urah domov, odprem radio in v dveh sekundah slišim New York.«

»To vse ni nič,« reče Francoz, »po obedu obiščem svojo prijateljico, jo poljubim in v isti sekundi že vara ona svojega moža na Madagaskariju...«

ZGODBA O BALZACU

Sloviti francoski pisatelj Balzac je snal. Zdejci ga je zbudil sumljiv ropot. Vlomilec je obdeloval njegovo blagajno s ponarejenim ključem.

Balzac se je začel silno smejati.

Vlomilec (prestrašen): »Zakaj se smejete?«

Balzac: »V nevarnosti, da boste prav kmalu za omrežjem, se solazite ponoči sem in hočete s ponarejenim ključem vlomiti v blagajno, ko jaz ob svetlem dnevu in s praviim ključem ne najdem ničesar v njej.«

NI VIDELA

Mati: »V shrambi sem imela dve jabolki. Kje je zdaj eno?«

Zorica: »Veš, mamica, bilo je tako temno, da drugega nisem videla.«

RIBIČ

A: »Ribarjenje je zelo razburljiv opravek.«

B: »To pa že ni mogoče.«

A: »Seveda je, saj nimam dovoljenja.«

NAGROBNE

SPOMENIKE

s starega pokopališča sv. Krištofa (in nove spomenike) po nizki ceni dobite, dokler traja zaloga, pri kamnoseku Kuno-varju Franju, pokopališče pri Sv. Križu v Ljubljani.

Mali oglasi

ENONADSTROPNA HIŠA Z GOSTILNO

tik kolodvora, in posestvo poceni naprodaj. Informacije: Ciger Antonija, Rajhenburg.

MAJHNO POSESTVO

s hišo, gospodarskim poslopjem, dvema njivama in lepim sadovnjakom, pri glavni cesti, pet minut od portaja, prodaja Stefančič Josip, Škofljica 46.

MAJHNO POSESTVO NAPRODAJ

Pripravno za železnčarskega uslužbenca ali upokojenca. — Natančna pojasnila v gostilni, Dremel št. 44. Četrte ure od postaje Zidani most.

NAROČAJTE IZ KUPČICEVE DREVESNICE IN TRSNICE

na Ptujski gori. Seznam in cenik na razpolago.

NIČ VAS NE STANE

ena številka »Žene in doma«. Sporočite svoj naslov uredni Ljubljana, Dalmatinska 8-D, ki vam pošlje eno številko brezplačno na ogled 12

BRZILNE KNJIZICE

vseh denarnih zavodov 3odstotne obveznice bone delnice itd. valute (tupi denar) vseh držav — kupimo takoj in plačamo najhitreje

BANČNO KOM ZAVOD

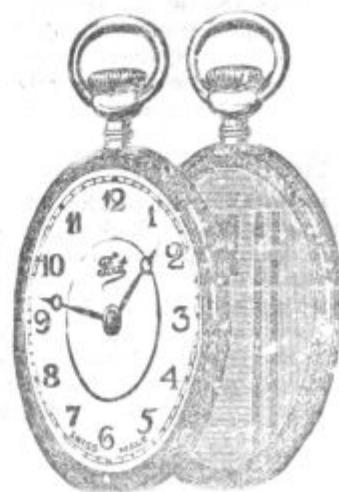
Maribor, Aleksandrova cesta 10
Prodaja srečk državne razredne loterije.

354

Oglašujte v »Domovini«

NOVOST!

SAMO
DIN 49.50

St. 62.306. Aliker ura pravi človeški stroj. Dobra kvaliteta, lep kromiran okrov, plemenit razred.

Din 49.50

Stev. 62.301. Ista, s osvetljenimi kazalci in številnicami.

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik, am ga pošlje brezplačno in poštne preplate.

H. Suter

Ljubljana 6
Lastna protokolirana tovarna in svila.